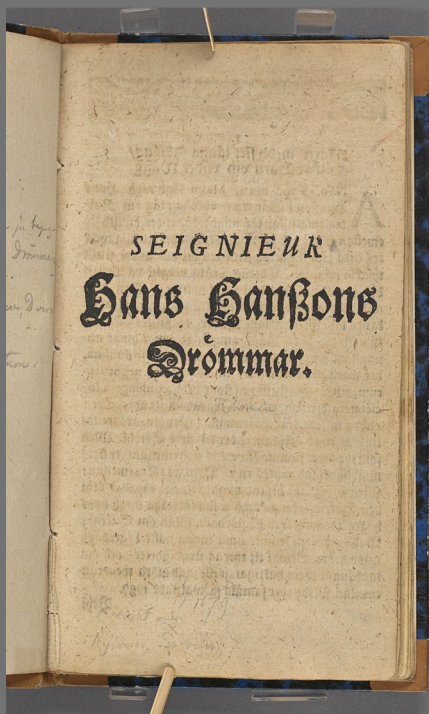

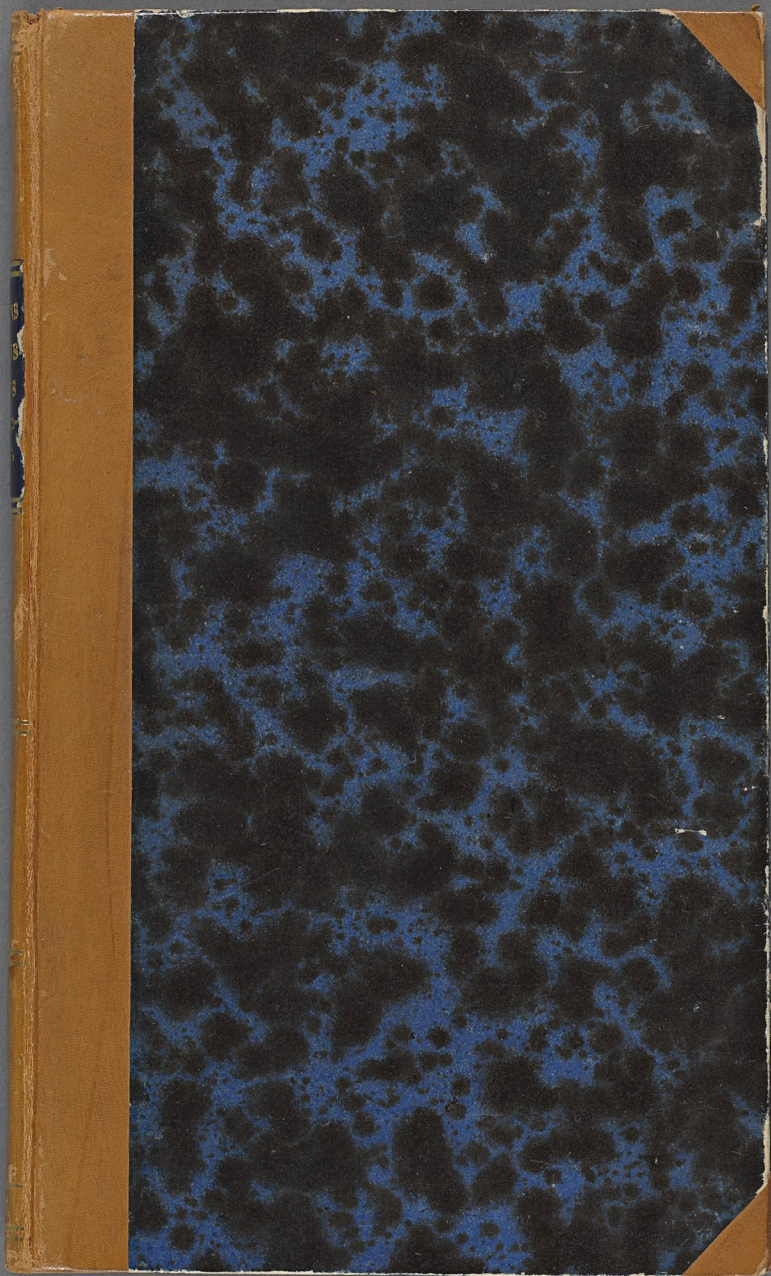
Seigneur Hans Hanssons drömmar

Tryck // F1700 / 2302

Tillkomstår 1679-81

Digitaliserad år 2016

So. Saml. F 1700
För 1700.
Vitt. Sv. 2302
Folklitt.

Hansson

af Rudbeck 2. Han har ju be-
gränsat pseudonymen Hans Hansson Drömmare
1679 (Upsala?) på Kong Öre.

Svenskt original, u. Aij van, D. v. v.

Exemplar unicum cognitum.

SE

Hans

Q

SEIGNIEUR

Hans Hansons

Drömmar.

1679

By order of Hans Hansons

I.

Marz medh sitt långa Skiägg/
Läckar Barn vth vnder Wägg.

ANno 1679. den 1. Martii sågh iagh Hans
Hanson i Sängen / ther iag låg om Nat-
ten/twå Mån för migh ständandes/hwilka sig
emellan trätte och hårdeligen kiffwade / at mig tyck-
tes lijka som the medh sitt haret och bulrande / skulle
wäckia op migh. Theras Träta vthgiel på Tobaki
den enesåde Tobaket til intet nyttigt : Men then
andre föregaff/det hafwa äthskilliga gagn och wä-
kande vthi Menniskians Natur / thesljites ock sam-
manbinda flere Måns omgånge emot hwar an-
nan/som the älsta/gladie och gamman. In Summa,
det wara partem animæ, non minimam negotia-
rum, och förthenstull / i en stoort dehl / conjungera so-
cietarem civilem, och altså wara omistandes. Then
andra kallade thet Hiärnwilla / Penningars spilla/
luchtar illa : Förändes der til flere Skiähl. Men
som the intet kommo öfwerens sig emellan / tyktes
migh/som iagh roptes til en Domare them emellan:
Men såsom iagh befant migh icke noga eapabel vthi
den Saken / lofwade iagh wilia förfråga migh hoos
högre Domare / och höglårdare Mån om Saken ;
Badh ock them framkomma innan näste Lögerdagh
medh flehre Skiähl til theras strijdigheter / och om
iagh funne them duktiga / wille iagh gödra them rätt
emellan. Medh thet samma så waktade iagh.

Vthi

Mth Ettuse
Vnde Åhren
i then ottonde
i Sömpnen / oc
må Mån / som
Sömpnen/och
hade sigh emella
el den ene sade
land och Rijke
insträngeligen t
til minnes thet
haffte til migh ve
mitt Löffre / at i
emellan Saken
honom / som Ta
wore? Han sad
Iagh frågade r
bestodh/effter ha
wade / sigh at war
iagh förnam aff
handrering han
Wess iagh thet i
frågar förthen
Wampn wore?
Warhaffte. Hor
whinnan hans
hade sig at wara
Ta förnam iag
iagh skulle sitta
Wåm Thadler

M Thi Ettusende/sexhundredel/ sluttijonde och nio-
 onde Åhrenal/ stylo veteri, och tridie Månaden/
 på then ottonde Dagen/ sågh iagh Hans Hansson
 i Sömpnen/ och sij/ före migh stodo åter å nyio the
 två Mån/ som tilförenne hade hoos migh warit i
 Sömpnen/och disputatzwijs/nu som tilförende twi-
 skade sigh emellan om Tobakens krafft och wärkan-
 del/ den ene sade thet wara mycket kostbahr/och för
 Land och Rike omistandes/ och then andra lade sigh
 ensträngeligen ther emot. Jagh drogh migh **Frax**
 til minnes thet skogmähl / som the tilförende hade
 hafft til migh vthi thenne Saken/och ther brede wed
 mitt Löfste/ at iagh wille effter mitt Förstånd them
 emellan Saken slätta och bijläggja : Frågade altså
 honom/ som Tobaket lastade/ hwad hans Namn
 wore? Han sade sigh at heeta **Mäster Thadler**.
 Jagh frågade wijsdare hwarvthinnan hans Konst
 bestodh/effter han kallade sigh **Mäster**? Han swa-
 rade/ sigh at wara *Censorem publicum*. Och såsom
 iagh förnam aff hans Namn och Embete hwad
 handtering han skulle baswa/och hwar til han dugdel
 bleff iagh thet mehr sorgfälligare om min Domb.
 Frågar förthenstul then andra / hwad och så hans
 Namn wore? Han swarade sigh at heeta **Mäster**
Warhafft. Honom frågade iagh yttermehr hwar-
 vthinnan hans Ampt och Embete begriipes? Han
 sade sig at wara *Contraleur* emot **Mäster Thadler**.
 Så förnam iagh först hwad för **Männers** Saak
 iagh skulle sittia Dom öfwer. Vadh förthenstul
Mäster Thadler säya och framdraga alla sina stiahl
 A ij som

som han hade emot Tobaket. Begynte han så-
ledes allerförst at föra sine Ord: Lagandes Stiahl
aff thesse Nordlandzens gamla Inbyggere/ hwil-
ka icke kiände eller wiste aff Tobak/ och föregaff the-
ras trifwenheet i arbete/ Modh och macht och man-
liga dater i then tiden / jämpförandes det sedan
medh thesas stidg- löshheet om Tobak och annan så-
dan fåfängia/ som han thet kallade. Så wille Mä-
ster Warhafft swarat honom: Men iagh badh ho-
nom hafwa fördragh så länge/ til theß Mäster Thad-
ler hade vthfagdt sin Mening. Framdrogh altså
Thadler sine Stial/ påståendes Tobaket wara ska-
deligit ibland gemene Man/ ty vthi stället för nöd-
torffrigt Öl och Brödh/ Maat och Kläden/ som bå-
de tarfwas Borgare / Bönder och andra Cronans
beriente/kiöpre the sikh Tobak/ somblige til at rökia
Matt och Dagh/ at the luctrade emot hwar Man
them mötte / wärre än som Nobis Krogs Krögare.
Andra/sade han/ snufwa thet i Näsan så fort/ ijdigt
och glupst/ som torra Jorden tager Latn til sikh/
hwarvthaff thesas Hierne skulle blifwa så bistrat/
at the intet råd skulle hafwa för sikh / och Näsan
see vth som ett Hönsehws/ som hwarcken ränsfades i
Uhr eller Fiord. The tridie /sade han/ wara som det
tuggade i Munnen/ hwilket honom skamlötare syntes
än bägge the förrige slagen. Sade sig och många gån-
ger hafwa wamiats wid thesas åthåswor/ så wäl när
the sittia til Bordz medh en ährlich Man / såsom
och sikh sty at dricka vhr Kanna medh dem. Gaff han
och til Exempel sikh at hafwa en gång besökt en god
Wän om Morgonen tijdeligen/ så han lägh och soff
på

på sin Säng/
de Antit hono
Kindeen/ Dr
ther ifrån gä
hans Munn t
Wären frusen
Safften Bäck
och äthstillige
baket rökia /
Öllvthan pijs
ger och Först
rande/ the icke
Wippan satt i
mandes/ som ic
som iagh sam
förwunno M
wanliga Arbe
bak. Om iagh
stal iagh gifw

En Dröm
Kan skund
och i Sannin
Drömmar til
Thadlers La
jus åter igen i
te formehr sin
ålfare/ säyan
nederfälla sine
gjorde/ som elli
förhinder med

på sin Sång/och bleff warse at TobaksSafften ha-
 de flutit honom aff Munnen öfwer hela hans Klägg/
 Rindbeen/Ornegât och Bolster/ och sadet förthen skul-
 ther ifrån gången medh obestält Åhrende/ kallandes
 hans Munn wara likt medh en Dyngehögh/som om
 Wären frusen aff Solenes Wärme opsmältes/ och
 Safften Bäckertahls hijt och tijt flöder. Han hade
 ock åthstillige andra seel och sauter på dem/som To-
 baket rökia / säyandes them intet kunna dricka stop
 Dölvotthan pijsa Tobak/the klagade sigh öfwer Hun-
 ger och Törst / sömpnlösa och tröttfämheet i arbe-
 tande/the icke wäl kunna gå til Stohls medh mindre
 Pijpan satt i Munnen/och hundrade sådane föregif-
 wandes/som iag nu icke alla minnas kan. Och sä-
 som iagh samma tijdh bleff aff Kläckan upwäcker/
 förswunno Männernerne / och iagh stodh vp til mitt
 wanliga Arbete/som Morgorna at dricka Pijpa To-
 bak. Om iagh mehr om dem drömandes warder/
 skal iagh gifwa tikiänna.

3.

En Dröm är lijka som en lögnachtig Menniskia/
 Kan skundom säya sant/ och skundom icke/
 doch i Sanning at säya/äre hwarken Thadlare eller
 Drömmar til pålijta/thet iagh nu först aff Mäster
 Thadlers Taal förstodh/ som nu i Natt den 15. hu-
 jus åter igen i Sömpnen til migh kom/och anbrach-
 te fortmehr sine klage pränter på Tobaket och theß
 älskare/ säyandes Folket för Tobakz drickande skul
 nederfälla sine Sysslor/ at mycket låge ther nedre o-
 gjordt/som elliest makeligen gidras kunde/ om icke
 förhinder medh Tobak toge öfwerhandens Sade och
 sig

sigh ögonstijnligen sedt / huru Qwinsfolcken i Kyre-
tian/på somblige Orter / vnder Predikningen hade
fått äch hwar annan sin Snustobaks Bössa / och at
the hade slagit på hwar andras Hand stora To-
baks droffar / dem dhe sedan hade opsnuswat så gi-
rugt / som en hungrigh Stallhäst fräter op ett lijtet
Trågh Hafre. Lade äntå thetta til / sigh ock så hafwa
märckt Prästen i Predikestolen hafwa Snusbössan i
Armeklädet inwicklat / och dragit thet aff i Näsan
så många gånger honom behagade / lijka som små
Barn taga Nappen. Han hade ock fram ett lustigt
Exempel / sade sigh en gång hafwa sökt effter få tala
medh en sin gode Wän / men fann honom intet hem-
ma / doch när han gick tilbakas / och kom i Portlidret /
bleff haa warse Tobakz spott och Tobakz tuggor /
när han kom vth om Porten / sågh han Snidn pur-
purfärgat medh Tobakz Saffe heela Wägen / som
then andra gångit hade / och på thet sättet fick han
honom igen ytterst i Staden / thet han satt och tugga-
de Tobak tillijka medh andre Tobaks-tugge-bröder.
Öfwer thetta löyeliga Exemplet bleff iagh något
alter erat / tånckandes widh inigh sielff thenne Man-
nens Namn komma rätt wäl öfwerens medh hans
förehafwande. Frågade honom förthenstul / om han
hade mehr til angifwa ? Men han swarade sig haf-
wa äntå så mycket / at thet icke kunde vthföras på
ett halfft Åhr / fast ån han dageligen anlagade To-
baket och thet brukare. Begiärde lijkwiß först Dom
på thet sine nu angiffne Riätropuncter. Gladh war
iagh / som hörde en ända på Thadlarens thadlande.
Sporde förthenstul Mäster Warhafft / hwad han
hade

hade emot thet
wille wara nö
han swarade
sigh mycket
sälom rā kom
wätnade iagh
dricka Pijpa
iagh sågh mig
vth / om til d

An vld
stoor p
se hwar och
är then 22.
daghl lade i
min Hamm
äter å nyio
sedan West.
börliga reve
siähl / som h
new them v
begynte rā fö
hans Riätom
sigh sielff / ell
som thet br
thet Riätore
bugie och ony
böra affstafa
re driffwas v
emot / säyan
siör / som int

hade emot thesse Klagemåhl at swara/ eller om han
wille wara nögd medh Thadlers angifwande? Men
han swarade thet wara långt ifrån / och förmeente
sig myckit hafwa til at reponera Thadler. Men
såsom rå kom Gold vppå min Dörr / som bultadel
waknade iagh / stegh vp til min gamble wana at
driicka Pijpa Tobak: Doch/klagat för Trollen/ när
iagh lågh migh om/hade iagh intet/gick förthenstull
vth / om til åfventyrs iag singe någon vadsättning.

4.

Nu vlågar säga i Ordspråket/ thet icke wara
stoor profit dröma om Dagen: Doch må-
ste hwar och en tiena sin Natur. Nu i dagh / som
år then 22. Martii, wedh tridie Tijman effter mid-
daghl lade iagh Hans Hansson migh på Sängen i
min Kammar/och see/ i Sömpnen kommo til migh
äter å nyio Mest. Thadler och Mest. Warhafft. Och
sedan Mest. Warhaffe hade giordt för migh sitt til-
bördliga reuerentz, frågadehan em han singe såna fine
skrähl/som han hade emot Thadler. Jag badh ho-
nem them vthan widlöfftrigheet framdraga. Han
begynte rå först så sitt taal. Frågandes Thadler/om
hans Riäromåhl ginge allenaft vth på Tobaket för
sig selfft/eller och anklagade han alla them tilliikal
som thet bruka? Thadler sade Tobaket/jämpte alla
thes Riäpare/Saliareoch brukare wara skadelige/o-
dugse och onyttige i Land och Rijke; och förthenstul
båra affskaffas alt Tobak/och alla thes Handhafwa-
re driifwas vthur Landet. Warhaffe förebracte der
emot / såyandes intet galnare wara än the Wienni-
skior/ som intet wetta giöra åtskildnat emellan self-
wa

wa rem, och tinget/ som omtalas: och Missbruket/
som hwart och ett ting blifwer til häffdat/ och medh
missbrukat; ty icke wore Gudz Gåfwor therföre dan-
tandes/eller vthi sin qualitet lastandes/fast än the af
sombilige Menniskior missbrukades och illa använ-
des. Icke heller wore thet alla/som medh Tobak bru-
ka sin Handel och Wandel/ och thet onytteligen an-
vända och missbruka / fast sombliga kunde finnas/
som thet medh oförnufteligen omginge / läggiandes
han thet til thesse Senecæ ord: Cur omnium sit cul-
pa paucorum scelus. Menandes thet medh thet at
wara orätt/straffa/bakdanta och thadla alla/ ja hela
Land och Rike / fast än der vthinuan kunde finnas
några odugse Personer/som hwarcken hölle sig sielf-
we vthi sitt ägit ækim, icke heller wördade Gudz
gåfwor effter tilbörligheten. Sade altså Warhaffte
sigh inga Tobaksmisbrukare wilia förswara/vthan
tilbörligen excip. . . emor Thadlers argiswande i
gemeen / och således wilia Tobaket affsyndra ifrån
Folcket/som thet brukar/förandes sigh til skidhls för-
ste gången Tobakes nytta vthi Commercierna, torff-
teligen vprättade Tobaks Compagnier, och thet of-
wer gjorde Ordningar och Oätroyer; sampt thet aff-
flytande provent, såsom Tull/Accis, Frackt och and-
nat mehra. Sade ock at Folckes eller gemene Mans
så länge intagne wana stodh icke lätteligen / vthom
thet gemene bästas skadantil at vthröta/nembl. en så-
dan wana / som Galenus omtalar lib. 2. de motu
musc. & 2. de temperam. Consuetudo enim est ac-
quisitua quædam natura. Vide & Hippocratem 2.
Aphor. 50. Quarum rerum inveteravit consuetudo,
quar

quamvis deteriores sint illæ, minus tamen infueris
male afficiunt. Est ergo assuetorum usus suscipien-
dus. Och begiärte medh Höfsligheet aff mig så swara
til hwart och ett särstildt och i synnerheet. Der iagh
honom tilböriligen tilstodde. Han begynte så at vp-
repa alla Thadlers ord och angifwande ifrån första
begynnelsen/och sade således: Du Thadler/sade han/
hafwer warit i rättan tijdd framme/ när som Döet
och Stiåpnan behdeelces: Namnet hafwer tu fått
ett sådant/som fullkomligen explicerat och illostreras
tin inwärttes habitum. Thadlare är titt namn/ du
är och en thadlare/ dit Embete är at wåra Censor
publicus, hwar och icke Censor vulgaris? althenstund
hår finnes mehr vthi tine Klagemåhl/ som höder en
förlorat Squallertåring til / du som någon åhrligh
Censori publico. Eller wilt tu gidra tigh bekant med
thadlande? Bestu icke at nimis notus omnibus ig-
notus moritur sibi. Squalrar tu på hela Land och
Rike förmedelst 1/2/3. Tobaksflutares skull/ som til
åfventyrs thet inne finnas kunde? Sodoma och Go-
morra hade blifwit skonat förmedelst 10. eller 5. rätt-
ferdigas skull/hade the thet funnig/ men tin förgiff-
tiga ettertunga skonar icke tusend tusend goda och
Fromma förmedelst så illakas skull. Hafwer tu icke
sagdt Tobaket wåra til ingen nytta? Hwarföre
kallas thet så panacea, pancreston, &c. aff Höglårde
Doctorer i Medicinen? Hwarföre gidrs så aff theß
saff åthstilligh Sicup, Salvor, Electaaria, Ballam, &c.
Hafwer thet icke en wårckande nytta i Menniskians
Kropp och Ledemöter? Jo/wilt tu intet troo mig/ så
troo dem/som sådant skrifwa om Tobaket: Subuenie

A s

ocel.

ocellis, sanat plagas, jungit vulnera, discutit strumas
& cancrum, sanat canerosa ulcera, prodest ambustis,
repellit scabiem, discutit epiphoram, sive morbum,
cui nomen cessit ab impete: calefacit, siccatur, stringit,
mundatur, resolvit: dentium, ventris & capitis dolores
mulcet. Subvenit antiquæ tussi stomachoque rigenti.
Renibus & Spleni confert uterque. Sagittarum ve-
nena domat, ictibus artus prodest. Gingivis proficit.
Somnum conciliat, ossa nuda carne revestit, prodest
thoracis vitii & pulmonis, &c. Och hundrade andra
sådana bräckeligheter på Menniskian/ som thet bru-
kas til i Medicinen. Jagh wil här förbi gå alt thet
märckande/ som thet hafwer ibland Creaturen/ såsom
Hästar och annan Vokap/ at thet skattas bättre än
Theriac, ja thes Utra brukas til Eatedom. Til detta
mitt hafwer jag 100. witnen hwad hafwer tu så thet
emot? Wäl så rijgh nu / thet är rätt bästa rådh.
Hafwer tu icke sagt/ thet vara Hiärnwilla? Jagh
wil bewijsa thet confortera cerebrum. Ar thet pen-
ningespilla? Hwadän kommer så all then gewinst
som på Tobaks Compagnien faller? Luchtar thet il-
la? Hwarföre hafwer thet så kallag aff somblige Na-
tioner Onasma, förmedelst Luchten thet gifwer/ icke
mycket långt ifrån som Muschas, vel putas hoc nemi-
ni sapere, quod tuo palato insipidum est? Ar Toba-
ket thesföre odugeligt/ ouyttigt och skadeligit/ at tin
förbitrade willpanna icke förstår sigh på thes Dng-
der? Ar Wiin och dyrbara dricker thesföre illakt/
at thet aff en eller annan misbrukas? Are Kläden
thesföre odugel/ fast än the aff somblige brukas til
Oräl och Högfärd? Ar Maten / ja och alla andra
Gudz

Gudz Gafwo
them til öfwo
rem! Hafwe
ländste Inbr
tijen? Riäro
i Drat: Sagh
ket kom i Eur
Huru många
opffinas/ som
tu räkna the
tusende and
penbarat haf
then ringaste
Mat och Klä
sitter på Sa
Tobak. Me
löfersta/ som
Brånwiin oc
nödterstige
Landes alla
ler the samme
jagandes/ ty U
ther finnes an
skadeligit ibla
ler: The tung
bakdantar och
sigh stelffe? I
kan något the
ett ting i sin e
thet stundom
brukar then t

Gudz Gåfwor therföre lastandes/ at somblige bruka
them til öfwerlöddh ? O hominem pepone insulio-
rem ! Hafwer tu icke tagit righ skädh aff the Nord-
ländste Inbyggjare/som aldrig brukade Tobak i för-
tijden ? Kiäre Thadler hör/iagh wil säya tig ett ord
i Orat: Säggh migh huru länge sedan är/ som Toba-
ket kom i Europa ? Och begynte här at planteras ?
Huru många Konster äro opfundna / och dageligen
opfinnas/som wåre Förfäder aldrig affwiste ? Kan
tu räkna them ? Thadler/weet och förstå/ at ibland
tusende andra dyrbara Statter/ som Naturen op-
penbarat hafwer/är ock kundskapen om Tobaket icke
then ringaste. Hafwer tu icke sagdt / at i stället för
Mat och Kläden köptes Tobak: Wijs migh en/som
sitter på Satan kläddöds/ tigger Bröddh och dricker
Tobak. Men wil tu säya thet skinnas en löfware eller
löfsersta/ som mehr använda sin Handafwel til Öll
Brånwijn och Tobak / än the lägga sine medel på
nödtorffrige Kläden/Mat och dricka/ så är icke hela
Landes alla Inbyggjare therföre straffandes/icke hel-
ler the sammel som sådant gödra / strax aff Landet
jagandes/ ty Ute & leca hafwer icke rum i alla fall/
thet finnes andra medel. Säger tu icke Tobaket
skadeligit ibland gemene Man ? Hör Exempel Thad-
ler: Thet tungomålet/ som tu talar medh/thadlar/
bakdantar och belackar Folket medh / är thet ondt i
sigh stelffe ? Jag mehnar Ney. Och såsom tu intet
kan något thet emot säya / så är ock icke hwart och
ett ting i sin egen Warelse therföre lastandes / fast
thet stundom aff en eller annan misbrukas. Tu mis-
brukar then talande Gudz gåfwa tu sätt/medh bak-
dan.

Danterij til Synd/Last och Skam/är Språket therföre
Straff wårdt. Lär therföre Thadler taga sigh
sielsswan om Nösan. Tu säger Tobaket röktias Matt
och Dagh: Jag säger/at när Thadler och hans ma-
kar komma til Torget / så får Kidpmannen pennin-
gar/the Penningar tager Kidpmannen/ köper ther-
före Rogh och Korn/ Miöl och Malt/ at således ge-
nom Tobaks smöktiande blifwer Land och Rijke vp-
behållit medh nytriga wahrer. Tu kan fuller in-
wända här emot / och säya mången sålia Spanne-
måhl för Tobak. Jagh säger then samme sålia igen
Tobaket medh sin gewinst/hafwa sitt Capital behål-
lit/och gifwa sine Brannar medh sig aff gewinsten/
at Tobaket således är och en tåt vthi vinculo socie-
tatis civilis. Tu säger them/som Tobak dricka/ lucta
som Nobis Krogs Krögare: Thet ordet är tigh icke
plijkt/ty sådane Fiskar fångar man i sådant Batn.
Doch höres här vthaff at tu hafwer warit i vngån-
ge medh Krögaren på Nobis Krogh/ ty iagh hörde
säyas här om dagen/ tigh hafwa legat där fuller i
Rännstenen/och haft en Tobakspipa i munnen/he-
ter thet therföre så: At then måst en annan wijs-
ter/han minst aff åbran har. Lastar tu icke them/
som taga Snustobak? Jo/men tu weest intet/at så
länge Mennistian lefwer här i Berlden/ måste hon
draga Anden? Westu icke med Anden fölher godh
och ond Lucht? Kan tu rå icke dömma/at såsom som-
bliga aff the rijke bruka Desmor/Balsam/ Mutchus,
Zibet och annat sådant i sine Kläden / at then gode
Lufften/som thet aff kommer/ förhindrar then illaka
Lufftenat så häffrigt stiga i Nösan och Hufwudet.

Thi

Behl thet ställ
såsom then Fa-
ligheet an the-
tigt i Nösan
Desmor eller
ket til at förb-
ther tu säger
tu icke bewijs-
bak förbi strac-
bringar ober-
labefacteras.
onde pläck
gifwer thet a-
circa intestin-
& hic Conlo-
vir. Beet t-
tager både
är listwist r-
nast lärde f-
actioner med-
ning i sitt ta-
Annat är at
Nösan aff S-
Hönschus p-
tugga Tobak
Thadler/ tu
och lär: En
ster giärna/
dom slipper h-
stoor twång/
liest hijgigh är

Behi thet ställe bruka the Fattige Snustobak / och
såsom then Fattige meer måste gå i Träck och oreen-
ligheet än then andre / så är ock Tobaket mehr krafft-
tigt i Näsan til at fördrijswa ond Lucht / än som
Desinor eller Zibet. Ar altså icke thet Tobaksbru-
ket til at fördomma / när thet stier måtteligen. Men
thet tu säger thetas Hierna blifwa förbistrat / kan
tu icke bewijisa / mycket mindre någon aff Snustob-
bak förbistrat framdraga. Och såsom tu för Rätta
bringar obewijliga saker / synes tin åhra icke listet
labefacteras. Men hwad sade tagh? Åhra? Thet är
onde pläck a Håret aff then skalloga. Tu före-
gifwer thetas Näsa se vth som ett Hönsehws: *Canis
circa intestina, & gallus in suo sterquilinio ferox est
& hic Cenfor publicus noctu in quisquiliis obdormi-
vit.* Weet tu icke at mången emunctæ naris homo
tager både Tobak och Sternutatorium i Näsan / och
är liktwist reen om sin Munn. Thadler hafwer alle-
nast lärdt försmådeliga ordformer til vthföra sine
actioner medh / men at hafwa godh grund och me-
ning i sitt tal / thet war han aldrig behymbrat om.
Annat är at wara oreen på en Handwändning för
Näsan aff Snustobak / och annat är ett ömakat
Hönsehws på tw Åhr. Tu talar ock om them / som
tugga Tobak / och hafwer störste klicken på them.
Thadler / tu Skolpsike / kom hijt / vndergå ferulam,
och lär: En Arbegman / som står på sitt arbete / tör-
stier giärna / stundom hafwer han intet dricka / stund-
om slipper / han icke från sitt Arbete / törsten är en
stoor twång / ja större än hunger för honom / som el-
liest hijgh är aff Naturen; Nu wil han försmäch-
ta

ta aff törst/kan intet förmå arbeta. Swad skal han
gidra? Han tager sigh en Tuggbus/ stoppar i mun-
nen/ känner sedan Tobakens krafftiga safft ther aff
flyta/ som wäskiar både Munnen/ Halsen och Prae-
cordia, törster så intet mehr/ vthan hafwer sine pen-
ningar behåldue. Stopp! kostar sex Ore/ en Tuggbus
enhalf halföre. Swilket är nu större dispendium? Han
skulle ju gått effter dricka/ men nu har han then tij-
den spard/ och förtiente sigh så länge 10. tuggbusar/
ja och meer. Men ther tu säger tigh hafwa besökt en
god Wän/ och sedt rinna ifrån honom Tobaksafftes
Bäcker / lijka som om Wären Dyngeafft vhr en
dyngehögh; Ther til swarar iagh/ at en Däre haf-
wer sitt Zierta i sin Munn/ etc. Hafwer man
tilförenne icke märckt Thadler wara vthan skam och
blygd i sine ord ; så kan nu här en handlös känna
ther en Blinder seet / och en döff hört. Om nu skidne
sådaant sant wore/ ther doch icke wara kan / så synes
här huru tryggt ther är at hafwa Thadler til godh
Wän / som in iudicio söker belacka sin wän / til at
confirmera sin Lögn med. Audite & animadvertite
Centores! I som älsten Thadler/ iagh lærer eder/ he-
dren honom aldrig så / at i ju icke gidren honom
twänne offer/ Ett therföre/ at han alla edra giärnin-
gar medh skulder skal promovera , och fast än sant
finnas kunde/ han ther tå til thet bästa vthtyder: Ther
andra therföre/ han icke skal thadla och bakdanta e-
dre wölgerningar / ty bägge dehlarna kan han på
samma sätt vthrätta / nu gidra en klook til en took/
och twärt om. Säger han ju thet wara sin gode
wän/ och listwist talar om honom/ så en må wämias
wid/

medh. Så bidd
Wälling i stat
swarat honom
sin Wän på
/ ägat aff To
wer hela Mar
än tå Folek ha
pat spotten; i
Lebat tuggar
wilia dricka v
tia til Wörz/
bat tuggat /
Matelagh/ so
han hafwer i
öfwer Halsen
hafwer han s
mindre the
thom kunna
ther släckte
ther reeda beh
de stolgång oc
til at purgera
sant/ och märck
tienar allä int
skulle släckia
skar Hunger
ther så mycker
sant. Exempel
aldrig wil vth
först något äte
icke medh hand

medh. Så bödh Råfwen Storcken til Gåst på en
Wålling i slatt Fat. Sammaledes wil iagh hafwa
swarat honom til thet/ at han säger sig hafwa rått
sin Wån på spår/ thet Snidn skulle wara purpur-
färgat aff Tobaks safft; och fast ån Snidn war öf-
wer hela Marcken/ Gator och Gränder / så måtte
ån tå Folck hafwa gått samma wäg/ och nedertram-
pat spotten; icke heller spottar then så ofta / som
Tobak tuggar. Men thet han förmåhler sig icke
wilia dricka vhr Kanna medh honom/ ey heller sit-
tia til Bordz/ så lærer iagh tigh nu här/ tu/ som To-
bak tuggat / at åsom Thadler achtar sig för titt
Matelagh/ så achta tu tigh för hans falska tungal/
han hafwer i sin Mun / ty han faller tigh snarare
öfwer Halsen/ ån Fiendens skarpa Swård. Wij dare
hafwer han sagdt/ Folcket icke kunna gå til stobls med
mindre the råtte pijs Tobak/ thet skulle ock förebåra
then kunna sofwa bättre effter Tobaket. Item at
thet släckte Hunger och Torst: Så swaras först/
thet reeda bewissat wara/ at Tobaket relaxerar bå-
de stolgång och mehra sådant / kommer ock mångom
til at purgera vpåth. At thet lockar i Sömpn/ är
sant/ och märckes Tobakens dygd thet vthinnan/ för-
tienar allå intet belackande thesfore. Men at thet
skulle släckia Hunger/ är obeståndigt: fast ån thet lå-
skar Hunger på en tijma eller två/ at man känner
thet så mycket intet aff/ när thet brukas / thet är
sant. Exempel tager iagh aff en Urbegman / som
aldrigh wil vthgå om Morgorna/ medh mindre han
först något åter och dricker/ men när han hafwer thet
icke medh handen/ eller tilredz/ tager han sig en pijs.
pa

pa Tobak/och wänter sedan utthan någon ärrä effter
Mat til Frukostdags / hwar igenom hans syfla och
blifwer promoverat och icke nederfält. Hafwer tu
ock aldrigh hört hwad Solbaten säger/så hör här:
Ein Pfeiflein Tobak / ein frischen Soldat:
så sjunger then Feglen om Morgorna. Anbelan-
gande mehr: Han säger/ Syflorna neberfällas för
Tobakets skull: Mästro någon Hwofader kan neka
sin Dräng dricka en Pijpa Tobak/när drängen gör
elliest sine Enslor rätt: Mey/ty ther står: **Tu skal**
icke binda Munnen til på then tröskande Oren:
Kidret han nu tin Dyingia äth tigh/så kiäre Thadler/
neka honom intet dricka Tobak / honom behöfwes
thet wäl: Står han på Lofwan och tröstar eller ka-
star Sadh/ neka honom intet drickat / han har thet
behoff / så för Luchten skul / som för Dambet skull.
Wien thet tu talar om Dwinfolcken/som på somblige
Orer dricka Snustobak i Kyretian/så skal tu förstå/
at Landzens maner är Landzens ähra. Är thet
doch thetas wana/som i För samlingen boo/ och äre
i thet Landskapet/ hwem är tå / som ther öfwer för-
drnas eller scandalizeras? **Wet tu intet Bruket**
gör en annan Natur? Thet går och fram för
Lugh på sombyga Orer. **Wet tu ock icke heller/ at**
Dwinfolcken/ som mycket sligtige äro/ och giärna sit-
tig widh sin Bl och Lija/och hafwa bekymber om si-
ne Hwofylor / the aldrigh äro utthan Arbete och
något Handhafwande / när the tå komma til sittia
stilla/så wilka the aiärna sofwa/ och särdeles i Kyre-
tian/hwarest mycket talas/ som thetas ensaldigheet
icke alt begripper? **Tå bruka the thetta medel til at**
hålla

alla sine ögon wäl
tra hwad Präster
folcks wana o
scandalo i
hon tienar
hafwer Th
på Mansfolk zsi
allas i tanckarna
när än rakla. Y
Prästen taga si
g wäl tro: ehuru
gör Hennes fader
redels ofant) ty ni
gonat han behöfw
les en Prästman/so
illermäst then som
Bibelen at bekrä
Berdzlige saker/
gonewär han tå
re för lyret synen
för/cent och kart
ty han wäste hafwa
tig en sanferdigh
som ock war en Pr
Ärhan sade för
eller sijret mera/ tå
icke kunde läsa en
stilige Medicamen
ineller de mehr
blefwo altijd möd
så blind at han må

hålla sine ögon waken medh / at the theß bättre skulle
höra/hwad Prästen säger/hwad wil tu så säya ? At
thet Folcks wana och sedh/och allom gement/ ster thet
och sine scandalo i Församlingen / och ingen annat
weet/än hon tienar sig sielff och sin nästa ther medh/
Hwad hafwer Thadler ther med gödra ? Jolhan sit-
ter på Mansfolckzsidan och får intet medh: Straekar/
waslas i tankarna/och wil spotta ut / men kan intet
mera än ratla. Uttermera säger tu tigh at hafwa
sedt Prästen taga snustobak på Predikstolen/thet wil
iag wäl tro: ehuruwäl tu är en thadlare / (samaledes
gödr Edgnesses fader/ han säger stundom sant/och må-
stedels osant) ty mången Man är så swager til sine
ögon/at han behöfwer medicament ther til/och särde-
les en Prästman/som med ögnen wäl är behåstat/sa och
allermåst then/som skal läsa styckewijs i hastighet utur
Bibelen at beträffa sine ord/ så wäl i Andelige som
Werldzlige saker/om tå tiot flus faller honom för ö-
gonen/får han tå icke extenuera then/at flusen snaras
re förflyter/synen uplyses/ och han predika sedan som
förreent och klart Gudz Ord ? Ney menar Thadler/
ty han måste hafwa något säya. Jag wil referera för
tig en sanferdigh Saga : Jagh kiände en Prästman/
som och war en Probst/man aff ålder och om sine 80
Åhr/han sade för mig/at när han war sine 40. Åhr/
eller ligit mera/tå blef han så godt som blind/at han
icke kunde läsa en Bokstaf/thet före brukade han åth-
stillige Medicamenter, Ögnewatn/ Vesicatoria oc Fon-
tineller oc mehra/men halp honom intet/utan hans ögo
blefwo altijd mörckare oc mörckare/til theß han bleff
så blind/at han måste låta leda sig kring om Strugant/
B
sade

gon ätra effter
dans lysla och
hafwer tu
er/så hör här:
en Soldat:
a. Anbelan-
berfällas för
ader kan neka
drängen gödr
är: Tu skal
nde Ören:
re Thadler/
n behöfwer
kar eller ka
han har thet
ambet skull.
på somblige
l tu förstå/
ra. At thet
ool och äre
öfwer för-
et Bruket
fram för
heller/ at
giärna st-
mber om s-
Arbete och
na til stta
eles i Kyro
nfaldigheit
medel til at
hålla

sade sig liktwist hafwa altijdh sedt så mycket/ at han kunde äthskilia Dag och Natt. Vthi thetta ålende sade han sig warit widh på 14. år/ wände igen brukta Medicamenter, och tänckte aldrig på någon synn mehra. Händte sig så / at til honom kom en gammal Man/ som war hans gode wän/ then brukade Snufftobak. Och ibland annat the säto och taltes wed/ tager theenne gamble Mannen snufftobak/ thet fick Probsten höra/ och frågade honom hwad godt han hade aff thet snufftobaket? Then andra sade thet styrckia sine ögon/ lade och thet til/ sig troo sig warit blefwen blind/ om han icke thet brukat: Bad förthen skul Probsten taga något thet aff i Näsan/ så skulle han få pröfwa hwilken af thet vthdroge. Probsten gjorde så/ strax begynte han nysa/ rakla och gråta: Probsten tyckte thet icke wara skort om thetta Medicamenter, och hölt så förel/ at thet hållre stodh illa än wäl at bruka sådant/ särdeles för en gammal och hederlig Man. Men hörer hwad skedde: then gamble predikade så för Probsten/ at han lät giöra sig Tobakz bössa/ och brukade thet så effter handen/ altijdh i w längre/ i w mehr/ at Probsten sade effter en Månadz förlopp/ hade han bättre kunnat giöra äthskildnad på Natt och Dagh än för. När han thetta märckte/ begynte han meer ålsta Tobak/ och i w längre han thet brukade/ i w mehr förödades honom hans Syn/ til thet han bleff alldeles särdigh igen/ som han i sin yngdom warit. Thenne Mannen kiände iag vthi hans högsta Alder/ han sade mig och flere andre thetta om sig sielss/ och så kunde han låsa then grannaste styl/ som wara kunde. Han sade sig och så mycket hålla aff Tobaket/ mehr än Gull eller

Silf

Sillwer / han beklände och sigg bruka thet om Nätternas när
han wäknade / på Predikstolen / öfwer Måstisoh / ic. Nu wil jag
fråga tigh Thadler / sade Warhafft / hwad tigh tycker här om ?
Om tigh synes thenne Probsten wara Last wärd / fast han togh
Zobat på Predikstolen / eller ey ? Här til wille Thadler icke
swara för ste gången. Warhafft frågade thet samma andre och
tridte gången / och badh honom säya sin Mening ? Så måste
Thadler swara och säya / at efter Probsten hade haft gods
ther aff / kunde han thet intet straffa. Nu wäl / sade Warhafft /
straffar tu intet then Görningen / som Probsten gjorde här-
thinnan / huru wil tu ta straffa stelswa Medicamentet, som han
sigg applicerade ? Ad hæc Forbesius nihil. Thet gör tu rätt /
sade Warhafft / at tu tigger / Nam præstar tacere quam malè lo-
qui. Så sade Thadler / sigg icke tala så mycket om Zobatet /
som thes misbrut. Välkommen hem / sätten eder
neder och hwilen eder Kiäre Thadler / sade War-
hafft. Och ån wärdare sade han / tu Thadler slipper intet som
tu menar / om tu icke framdrager någon aff them / som tu sä-
ger Zobatet misbruka. Lät see om the icke hafwa sine wiske Dr-
saker / hwarföre the thet så bruka. Så bleff Thadler blefer i An-
sigtet / wardt rådder och ständes / wäl wetandes at han aldrigh
war wan säya någon Meniskia sin feel i ögonen / och han thadla
alt hemligen och på Ryggen ibland sine likar. Warhafft maante
honom namngisfwa någon. Thadler ther emot tegh som en
Seympare. Wände sig altså Warhafft närmare til mig säyan-
des sig hafwa framdragit sine störste Stäl emot Thadler / angä-
endes Zobatens Dygder / kraft och wärde / ehuru wäl / sade
hå / sig trösta skrifwa ther om en hel Bot / som ock mångē för hons
giort hade. Sade sig sedan således. willa sluta sitt taal med Guil-
helms de Mera Medici apud Delphensæ ord: Quamvis ergo ab-
usum Tabaci minimè laudare possim, tamen moderatum ejus
usum, interdum illis, qui pituitosi sunt, præcipuè iis, qui ejus fumo
sefe affuecenerunt, commendo, ad pituitæ è cerebro educationem,
nullam inde nocam metuens. Ipse tamen non utor, &c. Och
bad mig nu sälla emellan them en rättwijs Dom. Jag tycktes bi-
da them taga affräde / men när the skrapade på gällsuet med sine
reverentier och slårande i dören / wäknade jag. Doch så som jag
änå icke war suälföder / ty sömynade jag igen / öfwerwägade
Saken / och ändteligen skadnade i theme Meningen / som i nu sto-
len så höra. Såten Parteyne komma in. 26

Silfa

Vti then frisdige Saz/ emellan Mester Thadler/wäibestälte Cenfor publicus Rikärande / och Wäl:t Mäster Warhaste / wälsförordnat Contra-Leur här på Orten Swarande/angående Tobaket/theß misbrukare/och älskare/ som twiskas om / är theene min fullkomlige Dom och Sentenz, affsagd i min Rådtkammar / den 22. Martii Anno 1679.

Thaff the Skid/som i Actis finnas/Dömmes och ehrtkänner iagh Mäster Thadlers Skid/ Rikärömähl och Klogepuncter på Tobaket och theß Älskare/Brufare/Misbrukare/Handhafware/Röpare och Säljare/Röktjare/ Snusfare/Zuggare och Ägöre aff intet wärde / såfängia och odugse : Medh mindre han framdrager genom en laga Proceis alla them/han tyder sigh något emot hafwa. Ty lagan säger / at hwar och en måtte wara närwarande och sagligen till Rätta ständer om han dömmas skal/Dch thetta till nästkommande Edgerdag/ som blifwer then 29. Martii thetta Åhret. Hwar och icke han/ antingen förmedelst försummelse eller annan argheet / så gior/ ware fallen till 300. Daler Sölswermyng Böte / till näste Hopsital/och Landzjermållaren tage honom fast/ och före in i min Rådtkammar nästkommande Edgerdag / som thet offer kommer/ hwilket blifwer then 5. Aprilis, hwarest han skal selswer lå sig på Munnen och skäna / Han lögh/ och ware å sedan icke Man theß bättre. Men till äswentyrs han Saken sagligen fullföljer/ skal honom wedersaras / tilliika medh Wederparterne/ hwar Edgh och Rätt förma.

Andelöngande Mäst. Warhastes Exceptioner emot Thadler i theene Saken/ så är klännas the i medler tydh och i thetta mähl gode och giltige. Dch här medh Parterne så länge ätibskibe, Datum ut supra.

Ex Actis på min hafwande Rätts Wägnar
Hans Hansson.

Här emot wille Thadler appellera, och fastade op Titto Ducater : Iagh sade honom at han kunde intet och måtte icke så appellera. Han frågade hwar för? Iagh sade Saken wara conditionaliter dömd / och honom hans Fatialia reserverade in nu i min Rätt. Till thet andra/ sade iagh/ i Saken

Saken finnas på
pellations Penni
sade sigh skola kl
sina Wederparter
lette en sund me
och så hade iagh
nen ämpnat the
händen.

A. 1679. den
hafwer Thad
nen/ dels med
diande/ dels
blare / at ta
och justera th
och aldrigh ex
Fatialia woro
Dömmen/och
sigh : Han h
Rundom Nit
Skäncker. I
bäste och end
nan tockade
thesse Dria D
Doo eller H
hattwer han
ständigt swar
parter till som
tam, och ha
talia Juris wo
honom Execu
till : Palman
ler hel otuht
sin Husfru ti
till skäna / fö
sigh flere sine
werens medh

Saken finnas publicum erimen, och migh tberföre tnga Ap-
pellations Penningar taga. Då drogh han onder på Dören/
fåde sigh skola klaga på migh för högze Rätt. Anklaga först
tina Wederparter/ fåde iagh. Han drogh sin Wågħ : Jagħ
lette en stund medh hans 10. Ducater til thes iagh wainade/
och så hade iagh tke en Tyrk. Hade doch ändteligen i Somp-
nen ämpnat thesse Penningar til tidsa Zobat före / efter
handen.

S.

A. 1679. den 29. Martij. Hela thenne förgångne Weta-
hafwer Thadler stätt för min ögon om Rätterna i Somp-
nen/ dels medh Supplicationer, dels medh mundteligt aff-
diande/ dels och hafte hoos migh sine Medlare och Jöreb-
diare / at iagh antingen wille ynderstöka Protocollet, eller
och justera thet / som han thet så kallade/på annat sätt/ eller
och aldrigh extradera Dommen til Wederparten / förr än
Fetalia woro förslutna. I medler tids wille han fordra
Dommen/och yrfsähta sigh/ at han then tke bleswe bemäch-
tigh : Han hade stundom medh sigh en Summa Ducater/
stundom Riksdaler/ och stundom andra härliga Wahror och
Stäncker. Yndertiden hade han inmängdt sigh medh mine
bäste och endesse Wänner och Wälgymnare / som här wthin-
nan tocklade hans Wähl / at iagh så warit öfwerlupen
thesse Öra Dagar i Sompnen/ at iagh tyckte migh tngen
Roo eller Hwila äthnutt. Men medh alt sitt begångande
hafwer han tke annat ythrättat / än iagh alla thesse en-
ständigt swarat/ at om Thadler tke framhade sine Weder-
parter til som i Dagħ är / så ginge Dommen in rem judica-
tam, och han tke hade något sperans mehr wänta/ at Fa-
talia Juris wore honom behålbna / wthan fast heller hängde
honom Executionen öfwer Hufwudet / och lade thetta thet
til : Palmam movet ordine nemo. Här öfwer bles Thad-
ler hel olustigh och ogladh / sånde förthenstull nu i Räte
sin Hustru til migh/ som hade myctit Kaller och Sqwaller
til sijnä / föttandes yrfsähta sin Thadler / hade och medh
sigh flere sine Conforter, hwiltas Taal kom öfwen så öf-
werens medh hwar andras/ som en Kar och ett Karstijn
i sine

i sine Naturer / Skapnader och Qualiteter : och wille them
ena wara then andra öfwerbästfästigh / namngåfwo och
åthfälliga Thadlers Sages-mån til thenna Saken. Jagh
hadh them framhafwa thesse Sages Mån / så skulle Thad-
ler slippa efter Dommens lydelse : men ther till bejakade
ingen/ ochan sade migh tunna bhläggat alt/ om jagh wil-
le. Swar til jagh swarade twärt aff Ney Sebau tyckte mig
thetta Partijet gick bort/ men strap them på Hälarna fölg-
de efter en starelare och wäldigare Stare/ Man och Dwin-
na/ aff thet Folket/ som fallas och wil hållas för wara
the Förnämste i Vicinien. Anhållandes alla om samma Å-
rende/ sombliga medh auktoritet och Myndigheet : the an-
dre förebrachte verisimilia : tridte sade migh råda för Kar-
lens Wälfärd / Lycka och Slycka i thetta måhl. Fjerde
framdrogo åthfälliga Historier och Sägner / så ythur Bi-
bliska/ som Hedniska Striffier / huru såsom en i hastigheet
snart kunde komma til blifwa en Karl aff Medel/ om han
lydde goda Wänner/ och hade theras understödh/ särdeles
ther sådant hederligt Folk wille i Saken underspela i
sade och / at Ducater och Rijtzdaler stodo icke til förachta i
thesse beswärliga tider/ myckit mindre en eller flere Tunnor
Hwete/ medh mehra sådant och tylliga Saker. Hade och
thet framme/ at the wiste Exempel/ huru swära Saker ha-
de lutat på wänstra sidan/ förmedelst en eller två Kannor
Wijs medlande/ Item sigh wetta en fått behålla sitt åhr-
liga Namn och Rychte/ förmedelst en sida aff en skön Morlandz
tax. Förebrachte och thetta icke wara så stor Saat / som
Thadler hade gjort/ fast han hade sagt efter sägu/ icke wa-
ra han Wphoffoman therföre. Lade och ther til/ migh at wa-
ra både Dommare och Exequtor , och migh therföre både
kunna hielpa och stälpa. Alla theras Zaal redigerade jagh
ia compendium, såhandes migh hwarden achta i Dommens
Personernes Auktoritet eller Wänskap/ icke Gull eller Silf-
wer/ myckit mindre Spaunemåhl/ Wijs eller andra victua-
lie Saker : aff orsaat at samma Bibliske och Hedniska Hi-
storier/ som the sigh på beropade / förnäblte och så hwiltes
Straff/ Håmbd och wrede hade kommit öfwer them och theras
Barn/ medh framghden/ som Tutor tagit hade i Dommens/
och wärangt en rättmätigh Saat : påminne migh och alla the
Rum/

rum/ så i Samb
rättswijs oc en
then Hednisse
och huru thet
och Rät? J
Thadler hade
Zunat är men
Zå swarade en
Aggesodh
go the til en st
alt tumultuar
wilia dämpa
Drogo seban
bat i Munne

Löregång
i Söm
ler/ the
Poitemätte
wällaren siel
när the tom
Handlöfswa
Thadler i ha
för Mannen
gjöra med hor
ge nog hafwa
Thadler na äck
huru han skul
wanen/ at th
gitt allsamma
ble gränden
sitt Hws, och
sade thet icke
thet han och g
wäg och aldri
Thadler begy
faudes alla th
på Orten/ sing
sade jagh / th

rum/så i Sambla som Nya Testamentet/som förmåla om en
 rättwisa oc en orättträdig Domare; hafwandes oc i thetta måhl
 then Hedniske laghföraren Lycurgum för ögonen. Jag frågade
 ock huru thet tom til/ at the wille stiuta Thadler vndan lagh
 och Rätt? Item, hwarföre the påbördade andra thet / som
 Thadler hade sagde in för lagh och Rätta vnder min Fron?
 Annat är mentiri (sade iagh) och annat är mendacium dicere.
 Så swarade en i hopen/ iagh weet aldrigh hwilken then war:
Aggesodh och Watern är lijka gode. Sedan dro-
 go the til en stor del i ondsla på Öhren/the andre sade/doch
 alt tumultuarie, Warhafft wara en så påfligh Karl/ och sigh
 wilia dämpa hans modh/migh ock skola sälla min rigorieusitet.
 Drogo sedan sin Wagh/ och iagh watnade/ satta en Pijpa Lo-
 bat i Munnen/ och vpristade migh.

6.

Fregången Natt/som war then 5. April/ kom migh före
 i Sömpnen Landz Profossen släpandes medh Mäst. Thad-
 ler/ther han intet giärna gå wille/ och han Landz Profossens
 Polte måtte alt störa honom i Ryggen medh sin Riäpp/ men Ge-
 wällaren sielfwer drogh/ så Swetten slöt honom aff Skallan/ och
 när the kommo in i min Rådtsammar / besalte iagh strax taga
 Handlösvarne aff Thadler/ther ock stiedde. Sedan badh iagh
 Thadler i hastigheet giöra Executionen på sig sielfwan/ slå sig
 för Munnen/ och betiänna sigh lugit / ty iagh wille intet hafwa
 giöra med honom eller hans Saker länger/ sade ock/ migua län-
 ge nog hafwa legas vnder Thadlers thadlande. Här till war
 Thadler mächta tröger/ til thet iagh badh Profossen låra honom
 huru han skulle giöra. Så bleff Thadler rådder/ och slog sigh för
 wunnen/ at thet smäll så at donade i Storstenen/ sade ock sig lu-
 git allsammans/ så högt/ at tag tänckte thet skulle höras til ert-
 die gränden. Effter thetta badh iagh Profossen fölia Thadler i
 sitt Hws, och vchmåta thet 300. dal. Silf. M. 3 wärde. Thadler
 sade thet icke glöras behoff / ty han wille vchläggta them strax/
 thet han och gjorde. Sedan thet stledt war/ bad iagh honom gå sin
 wäg och aldrig giöra så mehr. Så skalt tu wetta/ min Karl/
 Thadler begynte störa vp med tolfv Konungars förstånd/ öm-
 skandes alla the/ som mehr thadlade och sawlrade än han/ här
 på Orten/ singe vndergå samma straff/ som han vndergått. Tret
 sade iagh / thet hafwa the och förtient. Frågade honom doch
 hwilka

hwilka the more/som thadlade och sqwaltrade? Så begynte han
en ändelös radh/begynnandes på Sqwaller-Collegio, som han
thet så kallade / thes Präside och Assessorer, at iagh bleff led-
se widh honom/ och sade han Kulle gå bort. Han sade mig wa-
ra strängare än alla Menniskior i Werlden/ och ingen Rätt wa-
ra så hård som min Rätt/sade ock sigh både warit för Siftlare
och Stinredare Embeten/ och aldrig hört så stränga Dommar/
och thet som mehra wore/ sig warit för Ladugårdz Rätt/ och then
icke heller vara så sträng. Så måste tag swara honom och säya:
Fuller weet iag hwad Handwårtsmännernes Embete är och
hafwer betydta/at på theras Embeten dömmes många Man-
men hwad Justitiæ wäsende the hafwa wed Ladugårdarne / sade
tagh mig intet wetta. Ho ho! sade han/där äre många Dom-
mare/flere Equifones än Equi, flere Bubulci än Boves, flere Su-
bulci än Sues, och flere Opiliones än Oves, förbytta Gläfs- och
Hönsenachtare/hwilka hålla then strängaste Rätt som i Werl-
den vara kan/näst eder Rätt. Jag sade mig döma efter Lagens
mening och icke någon sträng Rätt. Han sade thet vara sträng
Rätt ther the icke wille stona tyfwer och taga Penningar. Jag sade
Thadler/then Lemmentu hafwer bruttit medh / ther medh hafwer
tu nu bött/ och gå tin Wäg. Sammaledes ther tu hafwer för-
smådat publicum, och icke tant bestå tine Ord/ hafwer tu lagde
tina Penningar före ; iagh hafwer intet mehra medh eigh tala.
Profosß/sade iagh/ledh vth honom : och som the brångades på
Gålswet och i Dören waktade iagh : och thet war min första
Morgonböön/bidia Gudh bewara migh och hwar åhr lig Man
ifran Thadlare och hans Anhang. Sedan stodh iagh vp / och
togh migh en Pappa Zobaf.

Thetta hela Protocolls Copy vth-
gifwer till at tryckias/ på Rät-
tens/ och sine egne Wagnar/

Zans Zankon.

SEIGNEUR

Hans Hansons

Drömmar

Om

Sqwaller • Collegio.

alls Copy vth-
ias/ på Dåt.
Wägnar/

Zanfon.

Roilus
 ille cen
 tog sem
 an/ måtte h
 illia hafwa
 og thet wari
 Matt/ hward
 varit waken
 äckia. Mig
 och Mester
 the två Må
 tridige och t
 curren om d
 som nytti
 wades och in
 git både högr
 Thadler ett/
 sipandes the
 hwar emot 2
 som the bägge
 ing M. Tha
 kan kunde pro
 Näden. Tå b
 ger äro nytti
 man weet sad
 gh för them.
 larya | i Lan

I.

T Roilus säger : qui struit in calle, multos habet ille censores, Så går thet ock mig i Hand / at iag som boor wid Torget och på store strockgatan / måtte hafwa många censores, ja så / at the willia hafwa mig til censorum censores, och sedan iag thet warit / sökia the samme censera mig. Nu i Natt / hwad mig i Sömpnen (doch lijka som iag warit waken) förekommit är / wil iag här medh vpräckia. Mig förestodo åter å nyjo Mester Thadler och Mester Warhafft / med en stridig Discurs, som the två Männerne altijd pläga wara sig emellan stridige och twistachtige. These två hölle på at discurrera om åthskillige Collegier i Republiken / hwilka som nyttige eller onyttige wore / hwilke som tarfwades och inter tarfwades / och sedan the framdragit både högre och lägre Staters Collegier, framdrog Thadler ett / som han kallade Sqwaller, Collegium, såyandes thet wara högst aff nöden i en Republik : hwar emot Warhafft enständigt sigh lade. Och så som the bägge hwar sine stial framdrogo tillijka / bad iag M. Thadler tala först och säya / hwar igenom han kunde probere Sqwaller, Collegier wara aff Nöden. Då begynte han således : Sqwaller - Collegier äro nyttige Folsket til en Barnagel / at thet man weet sådane äro i en Civitate, så achtar man sigh för them. The tarfwas och så wäl / som en Saira / i Land och Rijke / at thet Rykhet / genom

C ij

Col.

Collegii vthsprijbandel kommer iblandfolck/ hållas
then berychtade för en besinnad eller Spetelst hoos
andre sine Gelikar; Hwar vthaff then berychtade
tager sig alltid meer och meer Warnagel/ och söker
abolera sådant wanrychte med hederlige och åhrbare
Seder. Ur och nyttigt therföre/ sade han/ at när
then ene Granhustrun gifwer then andra tillkänna
huru fatt är med then Tridie/ så taga the sig wara at
icke lägga sig i omgånge med then samatrudie berych-
tade. Ur och nyttigt therföre / at the hålla sig ifrån
scandalizera Församlingen/ sedan the wetta sig be-
rychtade/ fast än Rychtet alldrig wore sant. Ha/ Ha/
bistu där/ sade Warhaffe. Då bad iagh Warhaffe
tiga/ och Thadler meer säya. Men the buldrade så/
at iag waknade.

2.

Menniskan lefwer en liden Tijd/ är full med Bll/
smörria/ orolighet skulle iag sagt. Thetta hafwer
iag at klaga/ ty iagh får ingen Lögerdagz Matt nå-
gon Noo för then orolige Thadler: Nu i Matt stod
han åter för mig/ och Warhaffe thekljtes/ så Tha-
dler begärde så framdraga sine wijsare Skäl om
hans så högtberömlige Collegio. Thet Warhaffe
bad honom göra snart och kort / såhandes sigh och så
hafwa något til at tala och wedelägga honom.
Då begynre Thadler således: Om alldrig någon an-
nan nytta och gagn kunde synas aff Sqwaller / Col-
legio/ så märkes hon ther på/ at alla Colleganter-
ne äre så ihopa bundna / at icke wäl then ene om
Söknedagarna kan wara ifrån then andra / Iagh
wil intet tala om Helgedagar; Ty då hafwa the ge-
meent

meent Sam-
legier, som oc-
skal man wet-
far ifrån sig
wer Bngfolck
andra / och se
sammat och
rätteligen ka-
ler och sade h
andra på Sa-
stull som H
hwar andra
prieradel thet
ga. See n
söker then a
Wijn/Mat
råå. Jag he
icke alt thet
Kärleek me
och Sqwall
som ett wäl
när man W
Aviser. D
iagh och W
thet samma
warso

Bland a
- Dhan säge
och så / at S
päninna m

meent Sammantomst / och så hålles thesas Col-
legier, som och tienligast är / sade han. Wij dare
skal man wetta / at the sända sina Pijgor och Bos-
sar ifrån sig til at erhålla Tijender / ther vthaff blif-
wer Bugfolcket bebandt i sin Bugdem medh hwar
andra / och sedan i Alderdomen påminna sig thet
samma / och göra hwar andra godt / så at thet må
rätteligen kallas then Christeliga Kärleken. Mär-
ker och sade han / at Barnen / när then enamöter then
andra på Satan / så för thet Sqwaller-Syster-Lag
skull / som Föräldrarna hafwa sig emellan / binda
hwar andra in och blifwa mycket hederligen accep-
terade / thetta kommer ett sådant Collegium tilwä-
ga. See wij på thesas besökiande / när then ene be-
söter then andra : Hwad wäntar då ? Jag meenar
Wijn / Maspaner / Struswor / Socker Wäflor oc So-
rää. Jag hade så när förgätit Studenthaffra. Mon
icke alt thetta vara ett fullkommit Teckn til en rätt
Kärleek moot sin Nästa ? Ytterligare äre Poster
och Sqwallerbärare äfwen så nyttige i en Stad /
som ett wäl upbläsit Påsthorn i Land och Rijke / ty /
när man Posthornet hörer / wäntar man strax effter
Aviser. Wedh thesse Orden tyktes mig / som både
iagh och Warhafft begyntom högskratta / och medh
thet samma waknade iagh / och bleff ingen hoos mig
warso

3.

Bland alt thet som Salomon vpråkvar / thet
han säger : All ting hafwa sin Tijd / står thet
och så / at Sofwa hafwer och sin Tijd. Thetta
påminna mig sammaledes the två Männerne Tha-
C iijj dler

bler och Warhafft/ at iag icke längre/ eller roligare
sofwa får/ om Nätterne/ än som them behagar/ ty
föregången Matt stodo the än å nyss för migh med
sine Kiären ihl/ rå Warhafft frågade Thadler/ om
han hade några flere berömlige Puncter til at fram-
draga på Squaller Collegii wagnar/ än han hade
reda framdragit? Thadler sade the Puncterne/
som reda woro framhaffde/ wijchiga nog/ och aff in-
gen kunna intringeras. Thet skal tu så sij/ sade
Warhaffe/ innan wij stillias theenne gången. Be-
gynte alt således sitt Taal: Wee them som sä-
ya thet Godt som Ondt är/ och thet Ondt
som godt är. Tu Thadler hafwer i så mätro bly-
tit Huswud aff Stammen/ at tu intet blyjes
hwarcken at göra eller tala illa både ralat och giordt/
upphoyer/ berömmar och rosar sådant/ och i then mät-
ro förgyllar thet/ som Gåsen släpte effter sig. Ar
uthslugen thet til/ at predika/ utbreda och berömi-
ma thet/ som häfftigast strijder och sträfwet emoot
Gudz Ord/ thet som är Rott och Grundwaal til
alla Laster och skam/ thet som sächtar och strijder
emot alla Menniskiors/ ja och sielfwa Hedningars
nas Lagh och Rätter? Har tu alldrig hörde/ at
därachtigt och säfängt Snack förkräncker
goda Seeder/ Huru mycket mehra Squaller och
Logn? Och ehuruwäl tigh nogsampt swarat är til
titt Misbruk/ nemligen/ thet at sträfwia både emoot
Gudz och Menniskiors Lag/ så liktwist wil iag här
uptraga å alla tine Reos Puncter/ och tilbörigen ex-
zaminera them: lijka som iagh gjorde med mitt To-
bals

bals Klagand
re en Sanni
som tu förswa
bler på Dören
Dören så ha

Pörgången
Odes Thad
intet wille g
tom in om
hunc ignem
med Orden
wälfödder
på en hård
hafft at ta
de honom
Collegier
Thadler s
hafft/ at d
mandes C
tatfwas o
förargelse
ga Wäsen
than iagh
fast än iag
thet är n
de Warha
care boni
bla Hedni
wäll fast t
Sundstap

baks Klagande/ och låta sedan see / hwad tu blifwer
för en Sanningz Man/ Item hwad thet är för folck
som tu förswarar. Bed thesse Orden drogh Thad-
dler på Dören/ bad intet många sakra wål/ och slog
Dören så hårdt igen/ at iag wakenade.

4

Örgängen Matt kom Warhafft til migh/ slåpan.
Des Thadler med två Drängiar/ effter Thadler
intet wille godwilleligen gå. Och som Warhafft
kom in om Dören / sade han til honom / accede ad
hunc ignem, & incalesces plus satis. Begynte sedan
med Orden vtrijsta och så ikring fara/ som en vng och
wålfödder Lijffhåst vtrijstar vnder thes Berisbare /
på en hård och slåt Marck / sådan Lust hade War-
hafft at tala med Thadler denne gången. Fråga-
de honom altså först til/ om han icke sagdt Sqwall-
Collegier wara nyttige androm/ til Warnagelz
Thadler sade thet så wara. Så förstår iag sade War-
hafft/ at den Håle/ hans Partij/ och theras tilkom-
mandes Ewiga Boning skola och wara nyttiga:
tar swas och då icke heller fys eller vndwijkas någon
förargelse hwarcken i thet Andeliga eller Werldzli-
ga Wåsendet/ ey och heller i dageligt Umgånge/ v-
than iagh får liuga effter Lögn/ och såna effter sågn/
fast ån iagh weet thet alldrig så ofant wara / effter
thet är nyttigt. Men iagh wil fråga tigh ett/ sa-
de Warhafft/ hafwer tu alldrig hört: Oderunt pec-
care boni virtutis amore? Weet tu icke at the gam-
bla Hedningar hafwa lefwat dygdigt / åhrligen och
wål/ fast the intet hafwa haft then rätte Gudens
Kundskap/ och wistas doch ibland alla Synders och

Easters åskodande : Hwad tarfwas mig taga War-
nagel aff andra illaka/ ther iag hafwer Sielfzwäl-
det göra ondt eller godt effter min Naturs Böyel-
se ? eller bör mig meer see på andra än min egen in-
clination til thet eller thet ? hafwer tu aldrig sedt/at
stora Hundar stialt och håstigt geiat på Månan om
Åfstonen ? Eller hafwer tu märckt/Månan sacht/ el-
ler annorledes förändra sin gång för then skull ?
Åfwen så är en åhrlig Man och Qwinna / the gå
fram i sina Hederliga och åhrliga Seder / och låta
Sqwallerbyttor ralla effter theras ågen tyctia.
Är icke Gudz och Menniskiors Lagh och Rätt til /
ther effter wij oss råtta kunna ? Hafwa wij icke Mos-
sen och Propheterne at effterleswa / hwad behöfwas
oss admonition aff thet Leswandes Döda Sqwaller
Collegio ? Wil tu ponera at Råffsaren och Råfwa-
gildran/ Bidrnspiutet och Wargetulan woro förr
giorda/ ån som Råfwen/ Bidrnen och Wargen be-
gynte wara Menniskian stadelige ? Om så wore/ så
stulle thesse Diuren sty för Straffet. Men the å-
re åfwen så blinda / som Sqwaller Collegium, och
wetta intet förr aff / ån Edgnen slår sin ågen Herre
på Nackan/ och Koffdiuren falla å sine ågne Går-
ningar. Hafwer iag doch sielfwer Gudh för ågon/
ålstar min Nåsta/ och skadar honom hwarcken i Ord
eller Gårningar/ hwad behöfwer iag taga mig nå-
gon Warnagel aff titt Collegio ? Sätt migh goda
Exempel före/ så wil iag taga mig wahra/ at iagh
intet går ther ifrån/ men med titt Collegio hafwer
iag intet bestålla. Til thet andra säger tu Sqwal-
ler. Collegium tarfwas åfwen så wål som en

Satyra

Satyra i Land
affection aff e
sielfwa Dgår
Dgårningen
är en skam
them/ som jår
gens Stiffte
någon Lagh
så stress och
förr/ ån han
Dgårningar
gen och Lag
tager en Sa
ken skam i
och en Satyr
ning/ och o
gen straff
eller Last ?
och alles
Bubord/
Pauli Ord
hade icke
icke Lage
tu nu/ hur
ster och st
ger. Och
thenne tin
wärde/ som
som weer
Beliffar :
tal så skäm

Satyra i Land och Rike : Här skal man höra en
affection aff en Cenfore publico. Här slänger han
sielfwa Dgärningen ihopa med thet straff / som på
Dgärningen föllia bör. At squallra på sin Nästa
är en skam och Last / men at skrifuwa en Satyram på
them / som jädant göra / är en Heder. Och såsom La-
gens Stiffcare och Bphoffzman alldrig stiftade
någon Lagh förr än som Bärningen war giorder /
så skreff och alldrig någon Satyricus någon Satyram
förr / än han hade tilfålle aff öfweråddiga Synder /
Dgärningar / Nam och Laster. At alt thet / som La-
gen och Lagföraren vthe låter at straffa / thet vp-
tager en Satyricus, och wijsar hela Werlden / hwil-
ken skam i swang går ostraffat. In summa, Lagen
och en Satyra hafwa ett Bphoff / en Grund / en Me-
ning / och ändteligen gå vt på thet samma / nembli-
gen straffa Synd och Lyten. At nu Squaller synd
eller Last? Zig swaras med thet Ottonde Budordet /
och alles Orthodoxorum vttydning öfwer bemålte
Budord / Ja. At rå Lagen Synd? Zig swaras med
Pauli Ord: Bort thet / sannerligen / säger han / iag
hade icke wetat Begärelsen wara Synd / hade
icke Lagen sagdt: Tu skal icke begära. Seer
tu nu / huru tu ihopa slänger Squaller Collegii La-
ster och skam / med Straffet som ther öfwer hån-
ger. Och såsom tu hafwer obestedeligen funderat
thenne tin andre Punct / så är och alt aff samma
wärde / som thet på bygd är. Såsom tu säger then
som weet sigh wara berychtat / blyjas ibland sine
Gelijkar : wäl / weet han sig til något skyldig wa-
ral så skämmes then Skammen giordt hafwer: Men

then Andra/ som frij är i sitt Samweet/ han säger:
Om en Zora lofwar mig/ och en Tiuff lastar
mig/ gör mig lijka mycket/ conscientia mihi pla-
ris est, quam hominum sermo. Och såsom miigh
företommer en märckelig Saga/ sade Warhaft/wil
iagh then här framställa/ och sedan vthryda. | Vth
en Förstad bodde en gång en gammal och försichtig
Man: Denne hade en Son/ som han i all Dygd
och åhrlicheet vpruchtat. Hånde sig en gång/ at
Sonen frågar sin Fader således: Min K. Fader/
effter tu lärde mig alt annat/som mig tarfwas och
hafwa bdr/säg mig huru iag kan lefwa så/ at iagh
kan wara frij för Folcks Sawaller och Baakdan-
tande? Then gamble Faderen sade/ Min Son/ huru
ther med är/ kan iag icke så noga säya tig/ som iagh
skal aff sielfwa förfarenheten låta tig förstå: Och
i Morgon skal tu så vthslag på tin Fråga. Effter-
fölljande Morgondagh säger Faderen til Sonen:
Wij willia reesa igenom thenne Staden/ och för-
then skull gå bort och sadla wår Åsna. Sonen giord
de så. Gubben satte sig på Åsnan/ och redh Gatan
fram åth/ men Sonen gick brede wed/ fast somligstå-
des war diupt nog och sumpogt/ så at Leret och
Träcken stod honom wål til Knås. När Folcket
i Staden såg thetta/ sombliga/ som stode i Gator
och Gränder/ andra vt wed Knutarna/tridie i Por-
tarna/ och några i Fönstren aff Husen/ sade/ tiwy
hwilken Skrapetasta ther sitter på Åsnan/ och lå-
ter then wackra unga Karlen gå och wada i Träcken
fdr sin skull/ wore icke tienligare Ungkarlen redh
och vthråttade thetas ärende/ och Gubben styltade
eff-

effter huru han kunde? Som nu Gubben och So-
nen hörde thetta/steg then gamble nedh aff Usnan/
och bad sin Son nu rijda, Sonen gjorde så / färdar-
des the altså Gatan längre fram åth; Tå fingo the
höra Folcket sade: Stam så tu owettige Best/ som
låter tin gamla Fader gå i Lorten/ och tu skal ri-
da/ tu wore wård til vyhängias i Röd/ och alldrig
nederfläppas. Tå sade Fadren/min Son/ iag måtte
och rijda med tig/ satte sig altså baak på Usnan/och
baak om sin Son/reede sedan styfft Gatan framåth.
Tå finge the höra Folcket i Portarna och Fönstren
sade/ sådana Prackare äre alldrig wårde äga något
Creatur/ som gå så åtet/sij huru Sonen hafwer ta-
git wålde öfwer Fadren/ och sätter sig framman til/
han menar wist Usnan wara en Liffhäst/ och Gub-
ben intet råda med styra henne. O hwilka Buff-
lar. Fadren sade / min Son / intet tager thetta
Lagh: Nu wil iag rijda framman/och tu baak. När
the nu så gjorde/ bleff thet ån wårre optagit/ty fol-
ket sade sig tyckia then Gamble måtte wål låta then
Ånga sitta framman til/ Gubben skulle intet mycket
örcka här effter åth / och theföre stialigit Gubben
finge Styrsele åth Sonen. När the thetta hörde/
sade Fadren; Nu wändar iagh alldrigh hwart
thet bår uppå: Nu skola wij stija aff både två:
Och tu/sade han til Sonen/ skal taga Usnan under
Frambogarne/ och iag under Baakfötterne/ och sko-
la wij bära Usnan. Foro så Gatan ett stycke fram
åth til thes ther kommo så många Gåssar/ Flickor/
och annat Folk/ at the intet sluppo fram/ alla Por-
tar och Fönster stälte sig fulle aff Folcks myckenheet
med

Strattande och Löye/ säyandes thesse Karlarna wa-
ra temligen barmhertige emot sin Usna/ och Hundra-
de sådana Speglosor the singo. Så sade Fadren til
Sonen/ ridh tu hemåt en annan Wägh/ iagh wil
taga migh en Bått och roo mig heem. Dagen ef-
ter sade Fadren til Sonen/ frågandes hwad honom
tyckes om theras Keesa / the hade giordt i Gäär?
Sonen rofode lijtet ther aff/ säyandes them bättre
warit hemma. Ney sade Fadren/ thenne Keesan
giorde iag för tin skull/ tu frågade huru tu skulle les-
wa förvthan Folcks Taal? Du hafwer iagh deels
wijst mig/ at fast tu gör alldrig så rått/ så slipper tu
än så icke Sqwallerfolcks Munn/ Men then som
rätt gör/ achtat intet sådant/ vthan går sin fulla
gång. At Fadren och Sonen rebe til stiftes) war
thet icke alt rätt? Om then ene reed framman för
then andra / hwad hade Folcket ther medh göra?
Men när the giorde emot rectam rationem och bo-
ro Usnan/ sluppo the intet fram. Thersöre skal
man alltjyd ansee Naturens rätta Lopp och cursum
och jempsföra then med recta ratione, och gifwa
Sqwallerfolck på Båten. När Warhafft hade
thetta sagdt/ slogh Klockan/ och iag wakenade.

5.

Didspråket lyder/ at man icke hafwer länger
Fred än hans Granne wil : Så går thet och
mig i Hand/ at iag får alldrig länger fred eller Nat-
roo än som Thadler och Warhafft willia. Före-
gången Matt kom Warhafft med Thadler / och be-
gynte än ytterligare at continuera sitt replicerande
emot Thadler / säyandes ; Hafwer tu intet sagdt
at

titt Thadlare Collegium wore nyttigt therföre/
at man finge sty the berychtade? Mon icke ock
thet wara Dårars maneer/ at döma förr än Sa-
ken på både sidor är hörder? Thadler hafwer
lärdt aff the wårste/ och lupit vhr Scholan från
the bästa Præceptorerne. Ar thet rätt/at man skal
sty och sty ens annars Bingänge allenast för et
löft Taal skull/som en Lögnare eller Lögnerska haf-
wer fördt then samma på Halsen/ fast än thet sedan
wore kommit i flere Måns Munn/ hwilket Dårar
kalla famam publicam, släppandes således Gläden
fram för Dten/ ther then Berychtade är odswerty-
gat/ hafwer alldrig warit til Muns / weet ock
icke heller hwarföre han ens angifwen är? Så-
dant är/ som iag rätt nu sabe/ Dårars Dömande/
och heeter så: Qui cito iudicat, properat ad pœ-
nitendum. Hör Thadler! Hafwer tu alldrig
herdt säyas; Dömer intet / så blifwen icke
dömd. War Susanna therföre en Hora/ fast
henne sådant aff Skialmar påbördat bleff? El-
ler borde hennes Bingänge therföre ratas? Menar
tu intet at thet Förachtet/som en förachtar sin Nå-
sta med/ vthan skial/ vthi Hiertat eller Inwertes/
icke är större Synd/ än at han skulle stiga honom
vnder ögon/och gifwa honom tillkänna om thet sama
Mickol förachtade David i sitt Hierta / när han
dansade för HERRans Urd / Hon fick ock Lödn
ther effter/ hade ock fått meer/ om icke David tagit
henne til Nåde. Thadler / och hans Folk / thadla
på alla Menniskior / och alla theras Gärningar /
sombliga aff dærligit dömande: andra aff luter haec

Uffwund och Illwillia. Tribie gjöra som Bonden gjorde/ hwilken war ombedin aff hans Granne at swäria falsk Fed med honom. När bemälte Bonde kom til Tingsbordet / examinerades han om Sakens Bestaffenheet / hwar på han intet meer färdig war at vthreeda/ än en Koo danga på en Bindeltrappa. Då frågade Domaren honom hwad han gjorde ther? Bonden sade sin Granne begårt sig til at fylla Talet med (Han skulle swäria Tolff Wamma Fed) Här til swarade honom Domaren och sade/ tu fyller så länge Talet här/ för Luft skull/ at tu lærer nolens volens en gång fylla Talet i Helfwete. Således liuga nu sombliga på sin Nästa/ ja/ then the alldrig sägel/alldrig kände/ then alldrig gjorde thet Batn orent/ som the wille reent wara skulle / allenast therför/ at the skola göra sina SqwallerGrannar tilswillies. Är nu icke gemeent/at ther en SqwallerKona hafwer tagit sig Haat och Uffwund på en Person/ så lêper then samme lista som Bromsen stücke henne/ til sin Granhustru/ och särdeles til Domarenars Hustrur / och vthmåla då then the hata på sådant sätt/ at han icke skal synas wara wård / at en Hund tager stycke Bröd aff honom. Domarenars Hustrur gifwa sine Wån sådant tilkänna/ och äre således mycket wårre/ än then Hedningens Pilati Hustru/ som sände Boddh til sin Mau/ förmanandes/ han icke befattade sig med then Ostyldiga. The Fierde sqwallra aff oförstånd/ och säya/ som the höra/ meena thet skal

vara. Fem
och Umgänge
Smörgås / är
in Smärög
Folcks Taal
sin ostyldiga
vara för then
no mig i Sö
ogh fick Sko
t mig påkom
ropen : Och

Örgängen
Shoos mig
Thadlers fi
Collegium
som wisse
dalizera fö
hofft hwad
thet Ordet
i thetta falle
och theß föra
som wisse sig
förte först och
gänge och bij
lingen bring
och Försambl
alla Christn
Mod och bär

så wara. Femte sökia thet medh Collegii Gunst
och Umgänge / at the skola kunna förtiena sig
Smörgås / äre dock icke annat ibland them / än
som Småroger och Tallrikslickor. Sij för thet-
ta Folcks Taal skull råder Thadler til at förach-
ta sin oskyldiga Nästa / thet han ock säger nyttigt
wara för then Tridie. Widh thetta Talet kom-
mo migh i Sömpnen twenne Passioner oppå / Ne-
iagh fick Skoostaffi Knäwet / och then Andra /
at mig påkom ett häfftigt Bukreeff baat i Nacke-
gropen : Och waktade altså.

6.

Förgången Matt war Warhafft och Thadler
Thoos mig / då Warhafft företog sig examina-
Thadlers fierde Punct / thet han sagdt Sqwaller-
Collegium wara tarfweligit / förty / at then
som wiste sig berychtat / hülle sig från scan-
dalizera Församlingen / etc. Här frågade War-
hafft hwad han meente med Scandalizera, och med
thet Ordet Församling ? Säyandes ingen thet
i thetta fallet kunna bemärckia Christi Församling
och thes förargande / ty en bedröfwat Menniska
som wiste sig oskyldig kommen och i Bantychte /
sökte först och främst Christi Församlings Um-
gänge och bijwistande / hwilket henne hoos Försam-
lingen bringade hellre godt än ondt Lycke om sig /
och Församlingen thet öfwer icke förargades / utan
alla Christregna fattade om then samma bättre
Mod och bättre Tanckar : Kunna altså Christi
För

Försambling här medh intet förstås. Men iagh
weet/ sade Warhafft/ tu menar här med tin Zha-
dlare Försambling/ hwarest ährligt Folck alldrig
gärna liides/ vthan the/ som ther wistas/ äre lijs-
ka som then hoga rökte Postapen/ at ther hafwer
hwar och en Röd kluchren aff then Andra/ och then
som samma Röd kluchr icke medh sig hafwer (iagh
meenar sade han/ Sqwaller Collegii Ordformer i
Munnen) honom stänger then rötiade Postapen
från sig/ och således måtte then/ som en annan Gråsbije
sötia sin Föda och Naring ther hon bäst kan och
gitter. Til thet Fempte argumenterar Thadler v/
thaff Sqwallerfolckez hopahängiande/ så wäl
om Sökn/ som Zelgedagar. Mon och icke
thetta wara ett orplössligit argument til Collegii
Gagn och Nytte? Ikke annat iagh menar.
Men isgh måtte fråga honom här / huru myckit
Gagn han gjorde sig och sitt Hws hemma/ så län-
ge han sitter i By och Sqwallrar? Jag wil här
intet omdöma/ vthan doch hafwer iag hört sägas /
at så länge Ratten är borta/ gå Mössen ho-
petals på Bordet. Thadler kan fuller förtiena
sig' sielf en Sauggebije i By/ men i medler tiid
spinner han icke många Särctiar. Ubelangande
elliest theas Sammantomst om Helgedagar/ så w/
nes them icke heller wara vthan Skäl: Doch nu
som förr/ måtte iag fråga Thadler/ Om HER-
rans Hwilodagar och Sabbather/ icke äre
HERrans Bönedagar/ och icke Sqwallerdagar/
och om icke då hör förehafwas Psalmer/ Loffsång-
gar/ Böner och Andeliga Wijsor/ och icke sin
Nå

Nåstas Babb
the hafwa hör
wäl vthur Ev
färdomar: I
da eller Steen
isgnade på I
aff hans Coll
ner/ vtegå på
Thet hafwer
ly iagh satt
Collegium h
och hörde på
på Prestens
del han hörde
honom war
han vphylte
förstode ing
sigh intet tu
Lust gå i th
twara baak
Prestens af
sade huru m
tade och hä
Daan huru
len/ och hur
te talade on
fram i Chor
des: Siun
hijsligen vt
i gemeen ha
giffwandel S

Nåstas Baldantande? Höra och recoleras hwad
the hafwa hörde aff Presten säyas i Kyrckian/ så
wål vthur Evangelio/ som thes Betydning och
Lärdomar? Här spratt Thadler til/ som en Siädo
då eller Steenbijter i Watnet/ när the kånna sig
safsade på Kroken/ säyandes: Störste Delen
aff hans Collegii Taal/ i theras Sammankom-
ster/ vtgå på Presternas Taal på Predikstolen.
Thet hafwer iag och förnummit/ sade Warhaffel-
ty iagh satt en gång in vti en Cammar/ thet titt
Collegium hade sin Sammankomst vthan före /
och hörde på allt theras Taal / som måst vthgick
på Prestens äthäsvor i Predikstolen: En sa-
del han hördes intet vthi sin Vänt; Annan sade
honom vara så smaastrostat / och granliudig / at
han vpfylte heela Kyrckian med Liud / och ändå
förstode ingen hwad han sade; Tridie berättade
sig intet kunna sij Presten / och thes före icke hafwa
Lust gå i then Kyrckian: Sin Vänt och Säte
vara baak om Collumnea; Fierde förebrachte
Prestens affecker och Anställning i Predikstolen/
sade huru många gånger han hostade / rakkade / spot-
tade och härstiade sig: Then Fempte brachte på
Baan huru länge han war ofwan Prediksto-
len / och huru länge han war thes nidre; Siexte
talade om hwart han såg i Kyrckian / antingen
fram i Choret eller til Dören / eller och annorstä-
des; Siunde togo hans Ord / och them wrång-
wijsligen vthtydde på sin Nåsta / at thes Presten
i gemeen hade straffat / effter Laghsens Medh-
giffwande / Synd och Laster / förde the thet hem til

en wiß Person / nemligen sin Dwan / säyandes
 Presten hafwa predikat på honom i dag. Then
 Ottonde sade Presten sagdt/ man skulle fara war-
 lliga med thet swaga Kärillet : Tå först tog iagh/
 sade Warhafft/ och bad Gudh bewara migh från
 handtera thet Käril/ som intet Lock wore på / in-
 gen Botn vthi/ inga Band om / vthan Kimbarne
 straltade hjit och rijt/ Men the tåte Kärillen wor-
 re godt at handtera. Then Nionde minnes thet
 vthur Predikningen/ at thet hade lyst effter en
 Brotug Tacka / och en grå Sugga med ock vppå.
 Item at nådra Gåfningar woro bortkomne wedh
 S. Oluffz Dite/ En hade tapt sin Dook / Hand-
 skar/ Muss/ Mössa / Halsklåde/ Förklåde/ Barna-
 teurs Strumpeband i Kyrelian eller på Kyrelios
 wågen etc. Och alla Colleganterna hade sådana
 wichtige Saker til at säya på HErrans Hwijlo-
 och Bønedagh. Mon icke sådane Sammankom-
 ster synas för Gudh och wår Nasta wara nödh-
 wändiga och tarfweliga ? Hwad elliest the Po-
 litiske Personer förmåla em sådana Samman-
 komster/ är allom nogsampt bekandt. Til thet
 Siette sade tu Thadler/ at Legofolket/ Drens-
 giar och Pijgor sändas i By/ at hämpta Ti-
 dender / blifwa således bekandta i Vngdos
 men/ och recolera thet i ålderdomen. Hwad
 är nu thet som man plågar kalla/ at sättia Tåg
 eller Keep til Sathans Fistiares Nätz hals/ om
 icke thetta är? När Thadler intet sielff ijdz dra-
 ga Noot med den Håle/ lå tilråder han / at man
 skal bruka Handtlangare vthi Fanens Tyrwärcke-
 ris

rijs antåndan
 som Fistiaren
 teren/ther Liu
 de ryggen.
 wänier sig
 na hålla thet
 Rikke sålede
 get; ty thet å
 han kan först
 ga med någ
 ibland then
 der måste de
 Skidbetijd
 och fråga h
 Jagh meer
 Endalycht
 Punct är
 han säger
 Barnen. H
 honom so
 ere at en
 och han sa
 thesse Tu n
 contraria i s
 sanne. H
 tuchtandel/
 mare hafwe
 lagade/ Sal
 stilla i thett
 igen/ men in
 hållas at löp

rijs antåndandel/ther han blinckar för Menniskian
som Fistiaren gör för Giäddan på Isen om Win-
teren/ther Liusiran på thet fädsta; fastnar i Giäd-
de-ryggen. Synes intet olijkt vngt Folek til-
wänier sig med byslöpande och rallerij/ at the kun-
na hålla thet med in til ålberdomen/ och Satans
Rijke således här i Werlden kan wål blifwa mo-
get; ty thet är den Håles Rijkets förkoffrande/ när
han kan först i the Christrognas Ortegård insny-
ga med några Stånglar/ som han thet planteras
ibland then goda åwårten/ hwilka nu i thesse Tij-
der måstedels komma fort och förkoffras ale. til
Stiördetijden/ sedan måtte wij gå til Evangelium
och fråga hwar Illgråset bör taga Wågen?
Jagh meenar thesse Stånglar låra så samma
Endalycht medh Illgråset. Thadlers Siunde
Punct är och wård komma i Consideration/ther
han säger thetta vara nyttige för the små
Barnen. Huru är thet så sant som strifwit står/ at
honom som förargar en aff the små/ är båt-
ere at en Qwarnsteen hängde wed hans hals
och han såncktes i Haffzens Diup. Ett af
thesse Tu måtte wijta för thet andra/ ty twenne
contraria i samma måål kunna intet bågge wara
sanne. Hwad Plutarchus säger om Barnens vp-
tuchtande/ är allom bekande/ The gamble Res-
mare hafwe här om och så warie råmmeligen gran-
lagade/ Salomon och Syrach tija och icke heller
stilla i thetta fall. Allestädes finner iag thetta
igen/ men ingenstädes thet/ at Barnen stola til-
hållas at löpa på Satan och föra Sqwaller ur

Gård och i Gård. Thadlers Ottonde Punct
tyder om the Tractamenter som wancka i Sqwal-
ler/ Stugorne : Weet tu icke Thadler/ alla Gudz
Gåfwor tu onddigt anwänder/ the komma tigh
til Synd och Last. Are the doch heberligit folk/
och hafwa sådant Förråd til tractamenter, som
tu här sammestådes förmåler / så borde ther aff
tagas en deel och spenderas på the fattiga och ut-
armade/ som råkat i Elds . eller Watsnuddh/ på
Enckior/ Faderlösa Barn och Främlingar : Ut
thetta hafwer Gudh lofwat webergålia / Ja fast
thet icke wore meer än en Watndryck som gifz
i hans Namn. Men ther tu specker the seeta
Stalloror/ om them Propheten talar/ them som
leswa i Råria och Ballust/fårdas fram med swa-
gande/såttia Näsani Wådret/ Nactan på Skull-
drorna/ them alla Wänniskior / som the möta på
Satan/ måtte stija vthur Wägen förel the som
vnder en Steenbeligheet flitigt gå i Kyrelian/ och
när the tijt komma / stötas och stutas med sina
Grannar som Drarna göra öfwer Båasbalcken/
sökta thet främsta Rummet i Bäncken/ gå allenast
tijt på Mood/ at låta andra spegla sig i theas
Bthstofferande : Ut thetta / tu spenderar på så-
dana/ är lijka som tu spenderade Oliapå Satans
Lampa. Hwad Nyttia lærer nu Thadler hafwa
här aff med Tijden ? Jo/ åfwen så stor som the
hadel som satte sig neder til at åta/ och stodo vp
til at danqa. Nu restar mig allenast Thadlers
Nionde och ytterste Assertions Punct, ther han
införer Sqwaller Collegii Colleganter wara åfwen
så

få tarfwe for
Land och R
Orden som T
de emot Land
nom höra st
des beder iag
thetta höra t
see til/ hwilt
med sig hafn
man möder
Blåsande st
taga sig w
kerheet/ som
wer således
nebåra-
pas til S
uppenbart
Kamrar/ i
vth med K
at the skol
sitt Baakt
rande gå fr
inugg/ hui
ligit/ at v
Persons U
törnelse: H
ett Påsthor
Poetens W
Sic ca
Sic p
Mon icke t

så tarfwe som ett wäl upblåsit Posthorn i
Land och Rijke. Här måtte iag grippa til the
Orden som Tertulus Judarnas Procurator bruka-
de emot Landzhöfdingen Festum, thet han had ho-
nom höra sig för hans Dygd skull. Sammales
des beder iag Herr Præsident, Ja och alla them
ihetta höra/ tåleligen uptaga. Wil man nu först
see til/ hwilken nytta ett Posthorns upblåsande
med sig hafwer/nembligen allenast thenne/ at när
man möter en Post på Wägen / så utthaff thet
Blåsande skal man förstå thet wara honom/och
taga sig wahra för/at han icke violerar then sä-
kerheet/som Posten är med privilegerad, och haf-
wer således hwars och ens privat Nyttä til in-
nebära. Huru seer nu någon thetta kunna läm-
pas til Sawallerfolck / som alldrigh talar något
uppenbart/ utthan i Wincklar och Bråår / i sine
Kamrar/in om Lyckta Ödrar/ eller och ställa sig
utth med Knutarne / i Porten/ på Korfigator etc.
at the skola see på alla Wägar/ och hålla up med
sitt Baakbanterij/ så länge the kommande och sa-
rande gå sine färde. The tala i w alt hemliga i
iniugg/huistände/ smylände/ sinom Nästa stade-
ligt/ at utthi thetta fall spelar mången ährligh
Persons Ähra och Wälfärd/ thet til Gudz För-
törnelse: Huru måstro thetta hänger ihop medh
ett Påsthern ? Jag swarar icke orimligen med
Poetens Mening/ som sade:

Sic canibus catulos. sic matribus hædos,

Sic parvis coniungere magna solebam.

Mon icke thenne Comparatio tilböriligen jämpn-
likt

liknas med Malört och Mynta/ Kopparrök och
 Flinta : Posthornet är honom/ som thet bår / til
 Säkerheet och Prydna : Squaller . Collegium
 är sig sielf och alla andra til skam och Wandhra.
 Hwad likare kunde han få til ihopallikna ? Jo/
 när man knyter ett Hampe och Lågerreep tillsam-
 mans/ så håller thet wäll men när Knuten kom-
 mer i wårt/ och Läderrepet begynner blifwa slep-
 prigt/ tå weet iag alldrigh hwar Hållfast tager
 wägen : Sammaledes äro alla Thadlers argu-
 ment. Thuruwål iagh nu weet mig såfångt haf-
 wo refuterat Thadler/ ty han är såsom then thet
 sofwer i Hafwet/ eller ofwan på en Mast/
 han blifwer slagen/ men thet gör honom in-
 tet ondt/ man sköter honom/ men han kån-
 ner thet irret / så likwål förmodar iagh alla
 Sanningsmunnar lära erkänna Warhafft sagt
 honom bara Sanningen ; Begärar förthen skull
 få höra Heri Præsidis Mening om thenne wår
 Discurs eller Disputation, then wij måste åthlitta
 som en fullkommen Dom. Här til tyckte iag mig
 swara i Hastigheet i Sömpnen, at Tadler wor-
 re wård at böta Tije gånger Tree Marc^q
 Silfwermynt/ thet wore ett Låppegåld för
 hwar sin Punct. Här med drogo the sin
 Wåg/ och iagh soff til Tiusan
 Dager.

1/ Kopparröf och
som thet bår till
aller Collegium
och Wandbr
opalistna? Jol
ägerreep tillsam
är Knuten kom
ier blifwa sleg
Hällfast tager
hadlers argu
ig säfängt haf
m then thet
i en Mast /
honom in
n han kån
ar iagh alla
arhafft sagt
förthenstull
thenne wår
aste åthlijta
ekte iag mig
adler wos
ee Marc
begald för
go the sin
usom

Fid

O

na für

stündo

ke was

oro, in

fundom

Seunde,

dagelij

af in d

bede, d

hinn d

ur d

dag sal

Fides penes Autorem.

Öfvermåttad Vaniteer

Öfvermåttad vaniteer måste uti sin
vax växa i Nöredan, för växande som
förfinande, ja för, och mig förfinande sin-
ka och so vlla värdas Sonom tie
oro, sinermodighhet och Guldymbar,
Androm tie färdstörst och förnyg-
berande, Smiltat iag Säst, iämpler
dagelig förnygningst, han Gornst
af en Dröm, iag förnygningen. Med
Sada, Sax mig tyckes, som en Lapp:
sinne kom tie mig förnygning på tie
yo Skidor, och Söd mig som tie Skopf.
Iag Sada mig intet Sufna med som.

göra, till den Konsten, och äro på Skil-
der, vort mig reddens vrbund.
Den tuda: Om mig tuda luf, till pbe-
en mig strax på timmen lura den
Konsten, man de måste mig vng Skil-
på Skidkiäppan und. Og vilom
Sven mig med korr ord budrog, Skil-
pta mig för raritet pbe buda Skidan
vng Skidkiäppan und ut Sax marx:
Ager: Skälta mig tuden dax på, Skil-
ta Skidkiäppan i Skarben, vng för till
tie vngd, mig mista icke Skert: rän-
da till vngar Skertmarx, Dalur, So-
gux, bary vng Sadur, ut mig vngbar-
de Skidan, Skidkiäppan, vng den den
vielda, vort i Skidkiäppan. Studuado
actua

vetta indat förr än mig kom på en
mätta lufsig klav yxän, lufsig og
væ lufstænda, ut mig tænta tæden
ort þilla næppaligum finnas um
Tommertid, mjøbit mindur i un
Aræng Windur. Og vmeðan mi-
ur Øbidur Sæda der ingan yung i
yrvæne yrvænt, ty lufsta mig dan at
mig og seg mig um Siver iæng
æver Komman. Og vmeðan vmeð
iæng Sæda um Siverætt mind mig, som
sombelige Ruæææ Perspectiv, Siver i gæ-
rom mig tæntad in vstær Sæææ tæntæ-
dan, Siveræda dæng indat Siver iæng
æver, dæng lufstæ seg iæng til mig
tæntænda tæntæ dæden på Øbidur i.

älsunn swedant duffigt löpande, som
iwy dñt kom. När inñ in nåbudas,
Sölsudar inñ Suxer andra wänligen,
eng som dr Suda löst ut sig sine Dñ-
dor, frögudar iwy dan Suid dat inax
för in Ort, som iwy wax Komman på?
Dr Suxudar mig ut waxer Komman
öfura eller Ateris regiones, eng in Br:
Ständas på dat Sögsta Dofar Siäl,
inñst mig welta dr Sögsta Däny, som i
Wäredan waxer, swsom Ararat i Sey-
thien, Alpes mid Italien, Dñthönd i
America, Suidfäles Jöbne på Skand,
eng mänge andra, som iwy icke Suda
Södt wntweld teförunn, demonstre-
rande mig Suidra Landstaxer tie.
Suxert

9999999999 999 för Adam. man.

Denna Döbningen förste inled mæn-
ge. Siendom i du Adam, fada mig?

R: Fada sig 1000 yngare Söfva
färd till Guds och Sonen i Guds
Fulley. Fada sig länga den men i
Gud, och fader den sig du der i fader
med sig fader och fader, sig och ut
Söfva Inledning mängt stor öe, och
möte många fader Eobud ^{Sada} med Sonen
Fada och Sonen fader, den yda fader
den, fader du och fader fader fader
på många fader och fader fader
den, sig och ut Söfva certifikat
med alla Adams Söfva fader fader
och mig: fader fader inga fader

Tom Grønnesbøe hvar i vng fæld adresse.
Dag frøegede om de Hiønde Fortræcker
Børne? **S:** Dværom icke? **Frøeg:**
Ar de de vel i p røidne Praadamiters
Fortræcker, vel in tie Vedum, Sivebøe
Kampu den Dværom minnes hvar, vng
inde iag, endan itvæn Vedum vng tie
Nør feld, Dværom første de yvnde
Cvæn vng 1000. endre detse fort mæst
itvæn Nør feld in tie debr Tidne, vel **Siv:**
Dm iag inge Hiønde, itvæn vlemest Sønd
Kammert pæ Zoroaster, Mahomet, In-
vntelend Romabørne, Starbøder vng
Dværom Dampbr. Vidare frøegede
iag om de Sæde det Paradys eller E-
den? **S:** De Sivebøe den vng Pærne

lyb inbr
en tom da
Læben
Dværom
Dværom li
Pæ Sivebøe
frøegede
S: D
Sive Sive
tom se b
være.
Cvæn
6000.
fældne
Eim
lypp f

Äro icke längare längre från Joras Sam
än som de kunde i bestignat rätta om
Ljeban vore god. Jag frågade hur

Joras Sam vore? R: På Östergöt.

Hur ligger de Östergöt, vore icke?

På Jütland måtte vore, vore de. Jag

frågade om Paradijs vore i Jütland?

R: Strax vid den Östergöt: vore

den Jütland är den Västergötens Sam,

som på Kallab. Jag vore, det måtte icke så

vore. R: De vore Jütland vore

Genrens Land, vore yoko mig tie exempel

6000. Vore innan som Adam vore

föddes dunn de vore minnit — 600.

Tinnor Gull på ut vore tidz för:

lupp för Höj de vore på det.

Zielpå Difural. Jag minns det varan
omöjligt, ty sålta Difural öfvar
töckta det, och der veldrig finnes in.
Der G. fö Annd Ding, isten velt Söyrr
och Söyrr in tie 12. och 14. Venens
Ding. De fuda en fudan sträng Min.
ter vovrit, ut Difural Öring om Salu
Meredan fuda tiekräft, de fuda de fua
git Ötarr der på, som fuda öfvar fud
Öm, und trölgör, och der med för:
tiend fämänge Panningar, som förr
tyglet är. Jag fängude om de icke
vilde velta Difural veldrig Ömme.
föyde mör, än som en vunen füllede?
De fängude Isder tidor icke vovra hof
mendes med de Preadamitiska tidarne,

Die ertling Geda exeret fülbenliges
ong intendies, man in exere dat re-
missies og utret mindre exerbende.
Die fönt förted ieg dabo Duxlex
exere Füllex, og dat allmest uti
Duxes Fögner exere fönt. Spägels
Dan do löstige og Gued nög, som
tögrendes exere ifräm Duxes Fögner?
Die bygghata de utbillige Historier
exilia referera, man ieg exerbende
word treckbästigt, beg affen min
Döglox og Dögpp, og fönt inbät,
gied der med ut pöffe mig in de Mann
me, eller et stop Dög, et ieg pölla
fo min Döglox og Dög Dögpp
Dötret.

Sörögvingen Natt, som vore den
12. Aprilis. Drömda ieg mig vore
på Jofers fiäle med minn Stⁿder
våg Stⁿder Sväpp, vög hemmeladad da
dina Männingar ifrån Svägen, da
da Guds mygbit tie vägen sig malleen
yumben lagander, vög Svad som pafse:
rat Guds i Jofers mydomb Regr utgi
Jofers Parnodⁿ. Ueenxfört Svär
ieg den tvela om den storre Svärn vög
Simben, som Guds vore på det Jofers
Svärn, när da Svög tie mygbit Svär
dax som da förr Guds Svög med Svär:
lijox: Minns du Svär lilla, Svär
den nör, ut när vög ynger Svärn

fram vid, för första en gång i
i den Eöbrot, var det en gång i
den andra världen, tog en gång i
igen, var den stad stilla i Eöbrot, för
tiotio år. Den andra värld:
Minns du din iag gjödder mit rökter:
foga stod man den sterran? Ja, vid
din: det var rök en yveln sterran.
En, vid den andra, den var intet ga:
len, världens var iag den på samur,
för fjärdedes den genom östyg var da:
len, genom Nöggiver var sterran
ut vedrig gick S: Olof Öpp,
Ozon de kullen, för fast genom troll:
Kinningsvarus Stingsvagg. Den
minns du, vid den Gräpbiaggvyr,

Så nu min Svittbälliga Sönn miselbada aff-
tor den Stærren? Ja, såda den Svitt-
pölyggysse. när du lutt stöda gräd-
den för lutt pölye öfvar Sönn Sönnland
om Missommeren Tid, och ingen vinnod
exista än det pölyer exarot Sönn
öfvar alle Stærren, för när Sönn tab
som Sönn Sönn och Sönn. Men
minnes du grammeren Sönn och
föer, som bröto sig in i Sönn Stærren?
S: Ja, du som lumbada för i förtid
och den mäktiga Stærren. Der lötta
änne föer och Sönn och Sönn
vorden. Sönn tögste jag exarot
minsten eximligt, föy till min Sönn:
Der och exilla Sönn, men du Sönn

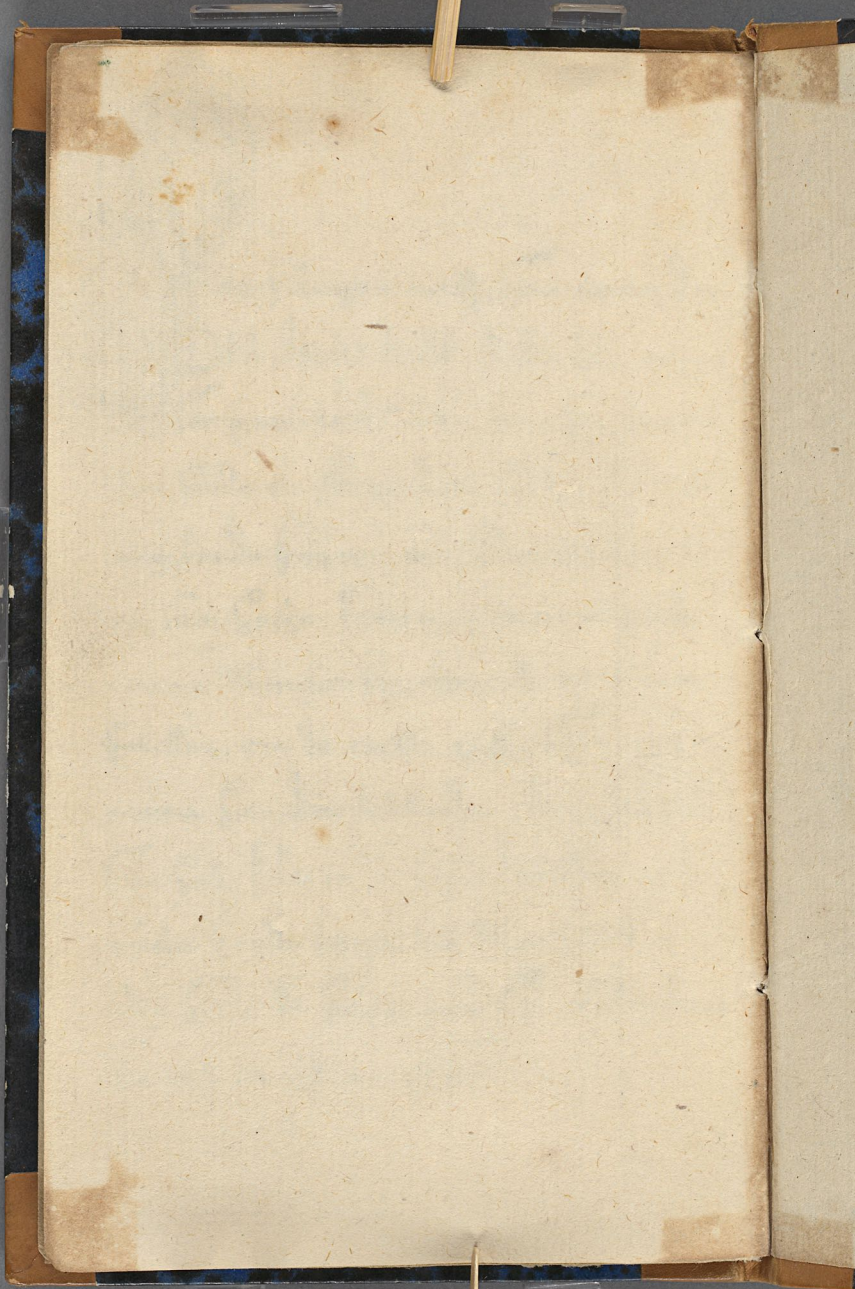
mig tidig quax. Og såsom Idr
dribe Tobak og indtæt gæfue mig
mad, suda ieg, pbae ieg tidig Sær
og Sørre pæ ræde Indtøgnæ,
sæ gisuen mig Tobak mad: Der tie
suda dr Næg, blafue vnde, og ieg
mad, bygntom saden blæf som Pæ.
Lægningær pæ Dæfæen mad si.
en conserter. Og mad det væmme
eræbuedr ieg.

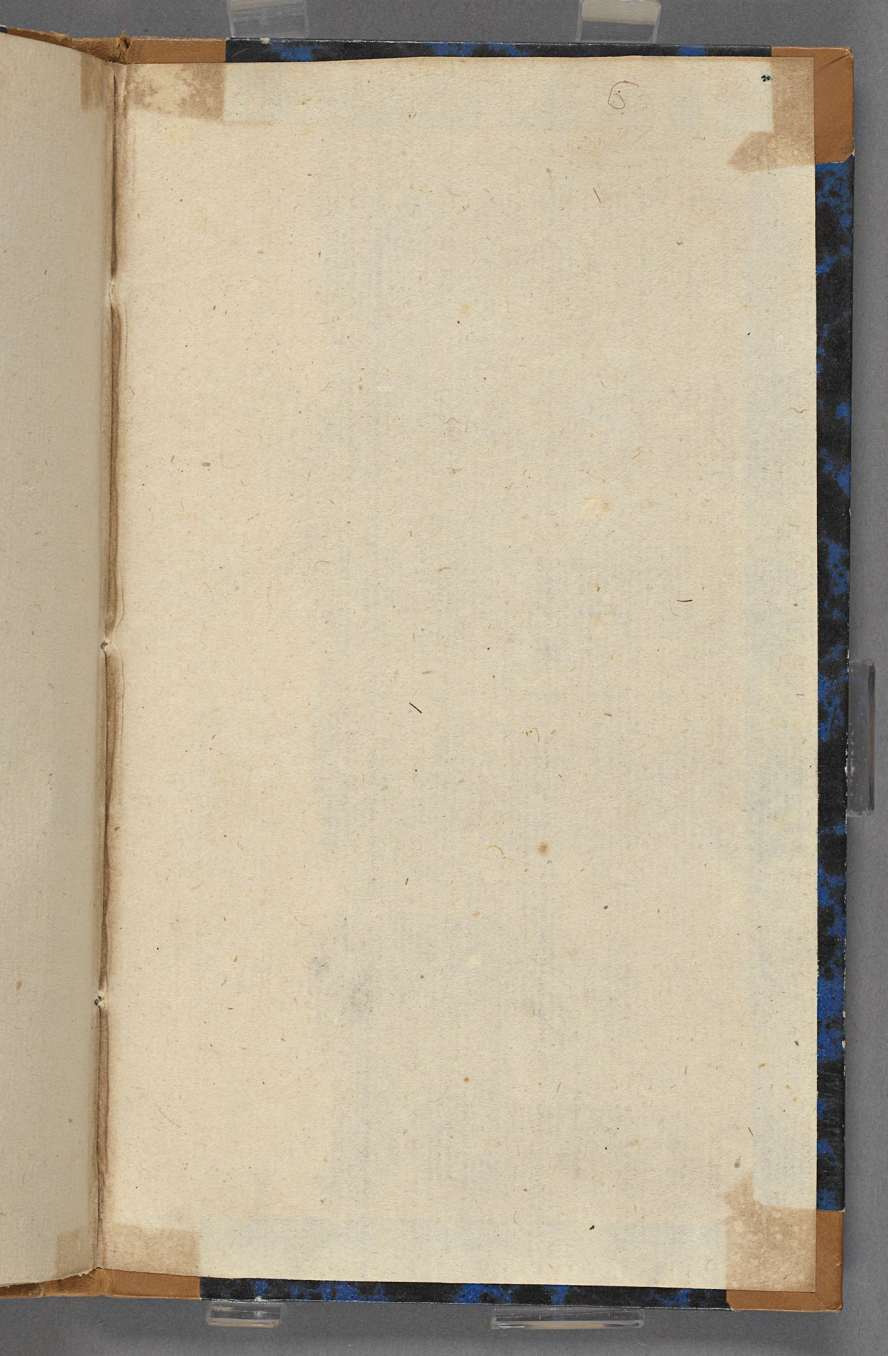
Det sæ gæf ieg alle Løgnæ og
Løgnæpæ pæ Dætan. Lybæst
Suda ieg indtæt Tobak.

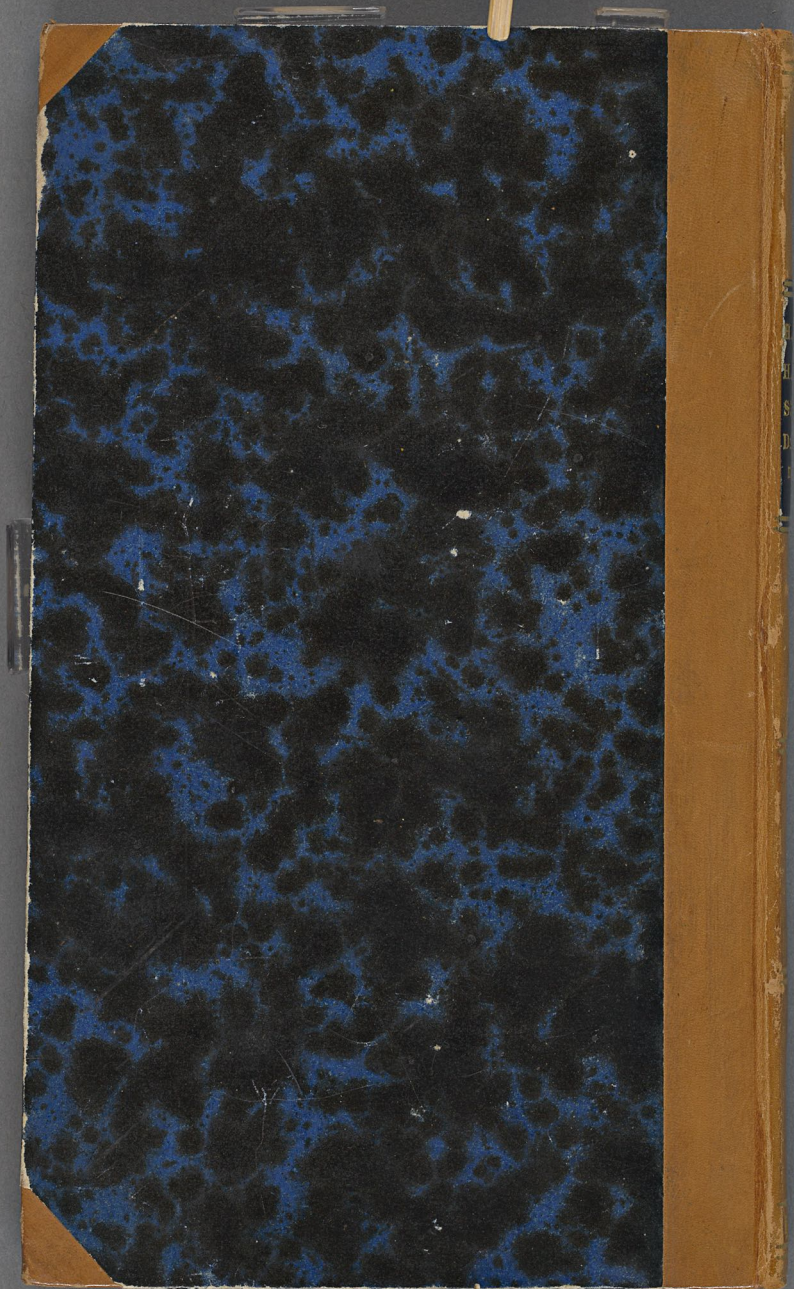
F

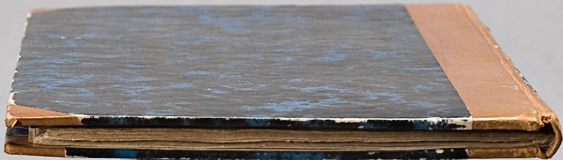
För gäingen wed, som woxer den
12. Aprilis 1681., hodo för mig i
Köpmannens Män, som sig anse.
kun Sada m. swer, doch Söfelig Discurs.
hängianda fränne på Sadaunt Sied: ut
m, som Sada Prolog, Sada timligast
wara. Manfölebm fränne tie Quin:
fölebm, om de wille gifte sig, med
wara Sada Sada tie Sada. Den andra
som Sada Sada, Sada Quinfölebm med
nästa Sada fränne tie Manfölebm
Og Sada de Sada på sin Sada Sada:
De ons wigtige Sada.

...m un...
do für mig
in sig un...
klig Discus
ut t...
himligast
die Quin
sig, un...
un and...
ben un...
fue...
in da...

HANS
HANS
SONS
Dröm-
MAR.

1679

